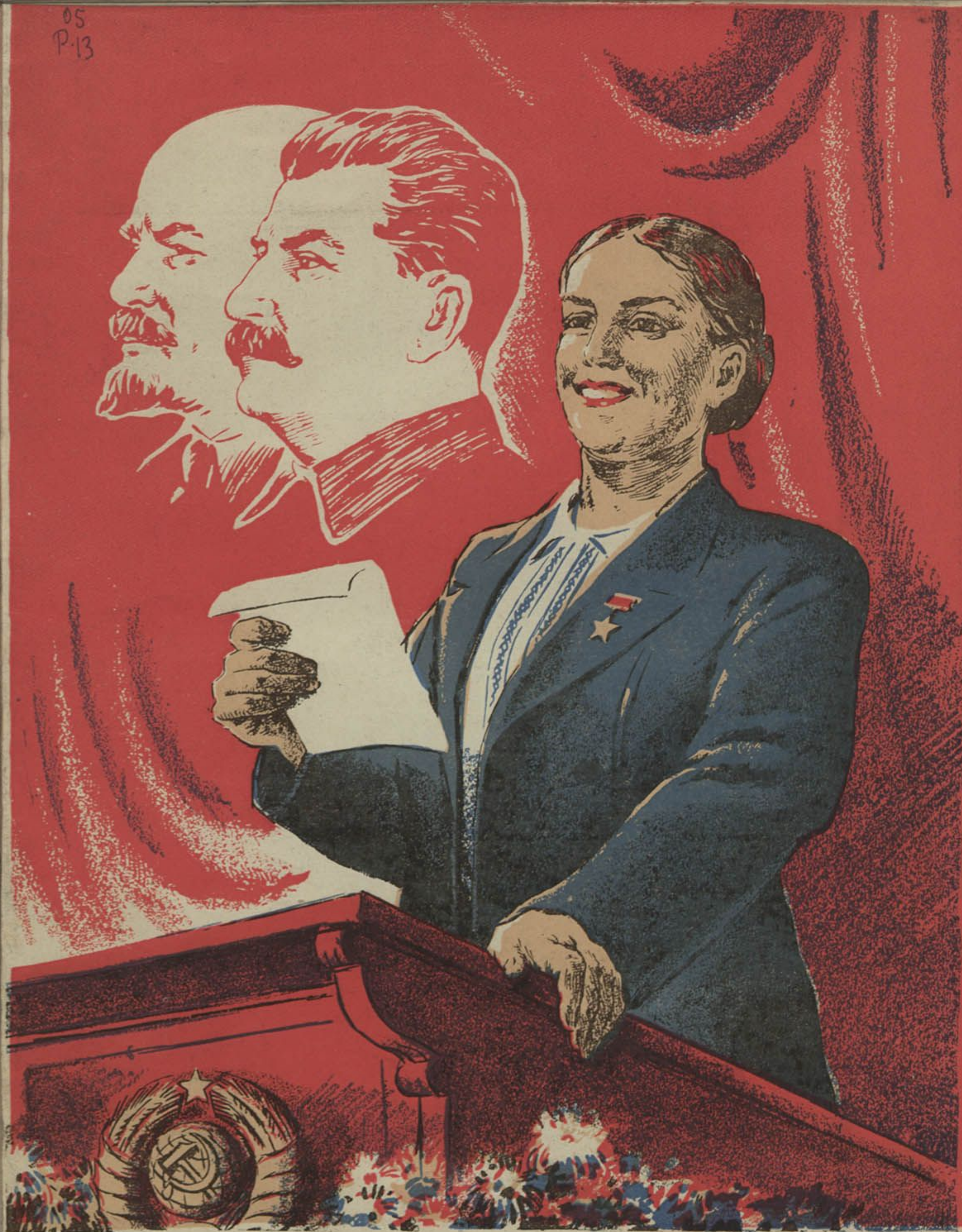

05
P.13

РАБОТНИЦА І СЯЛЯНКА № 3

САКАВІК
1950

ДЭПУТАТКА

Словы А. Русака Муз. Гр. Пукста

Есць у нашым у калгасе
Ды дзяўчына слаўная,
Прыгажэй сваіх падружан,
На ўсе рукі спраўная.

Не дарэмна на красуню
Хлопцы заглядаюцца,
А за што наша дзяўчына
Хлопцам падабаецца?

Ці за вочы, ці за бровы,
Ці за косы светлыя,
Ці за падзвігі ў працы,
Дзелаўя, смелыя.

Ці за ордэн, што на грудзях
Сонцам разгараецца,
Ці за тое, што Героем
Яна называецца?

Нашы хлопцы ў рабоце
Многа чаго вартыя,
Толькі цяжка параўняцца
З дзяўчынай упартаю.

За вялікую работу,
Шчырую, выдатную,
Выбіраюць дэпутаткай
Ды дзяўчыну знатную.

У Вярхоўным у Совеце
З думамі свабоднымі
Наша дзеўчына занята
Справамі народнымі.

І працоўным нашым людзям
Што ні пажадаецца,
Па савецкаму закону
Усё ў жыцці збываецца.

Allegretto Solo

1. Есць у на-шым укал-га-се ды дзяў-чы-на
слаў-на-я, пры-га-жэй сваіх пад-ру-жан
на ўсе ру-кі спраў-на-я, на ўсе ру-кі
спраў-на-я. Хор

Пры-га-жэй сваіх пад-ру-жан на ўсе ру-кі спраў-на-я, на ўсе
ру-кі спраў-на-я. Solo

Не да-рэм-на на кра-су-ню хлоп-цы за-гля-да-ю-цца,
а за што на-ша дзяў-чы-на хлопцам па-да-ба-е-ц-ца. А

Хор

за што на-ша дзяў-чы-на
хлоп-цам па-да-ба-е-ц-ца. II-ца.

І. В. СТАЛІН.

Р
і

ГО

У

вет С
нем ч
нанн
азіра
шлях

За
твам
тавар
рыла
жаву
заўсё
Пад
Сталі
грама
чала
вярш

«І
з'яўл
капі
даць
ця. У

Н
яўле
быце
нага
выба
дале
ўзро
яўле
з'яў
ВКП
пэн

Н
нові
Нова
што
інта

3
псў
гляд
свет
Аме
поўн
Раст
года
75
лук
па 2

РАБОТНИЦА і СЯЛЯНКА

ГОД ВЫДАННЯ ДВАЦЦАЦЬ ШОСТЫ

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

ВЫДАННЕ

ЦК КП(б)Б

3

Сакавік 1950

Вялікая згуртаванасць народа вакол партыі Леніна—Сталіна

УЯРКАЕ святочнае ўбранне апранулася наша краіна. Набліжаецца светлы, радасны дзень 12 сакавіка — дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР. Гэтага шчаслівага дня з радасным хваляваннем чакаюць усе савецкія людзі. Рыхтуючыся да выканання свайго грамадзянскага абавязку, яны з гордасцю азіраюцца на пройдзены шлях сваёй Радзімы—слаўны шлях барацьбы і перамог.

За гады савецкай улады наша краіна пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і геніяльным вадзіцельствам таварыша Сталіна з адсталай аграрнай краіны ператварылася ў магутнейшую індустрыяльна-калгасную дзяржаву. У нас ліквідаваны эксплуатацыйныя класы, назаўсёды знішчана эксплуатацыя чалавека чалавекам. Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і вялікага Сталіна ў нашай краіне пабудавана сацыялістычнае грамадства, аб якім доўгія гады марылі лепшыя розумы чалавецтва. Савецкі народ упэўнена ідзе да ззяючых вышын камунізму.

«Наша рэвалюцыя, — указвае таварыш Сталін, — з'яўляецца адзінай, якая не толькі разбіла кайданы капіталізму і дала народу свабоду, але паспела яшчэ даць народу матэрыяльныя ўмовы для заможнага жыцця. У гэтым сіла і непераможнасць нашай рэвалюцыі».

Няма ў свеце другой такой краіны, дзе-б былі праўлены такія бацькоўскія клопаты аб людзях, аб добрабыце народа, як у нашай краіне. У Звароце Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай Камуністычнай партыі да выбаршчыкаў сказана: «Камуністычная партыя і надалей будзе змагацца за павышэнне матэрыяльнага ўзроўню жыцця савецкага народа». Найбольшым праўленнем сталінскіх клопатаў аб добрабыце працоўных з'яўляецца пастанова Савета Міністраў СССР і ЦК ВКП(б) «Аб новым зніжэнні дзяржаўных рознічных цен на харчовыя і прамысловыя тавары».

Новае зніжэнне цен яшчэ больш палешыць становішча кожнай савецкай сям'і, кожнага чалавека. Новае зніжэнне цен паказвае працоўным усяго свету, што толькі Савецкая ўлада наўсядзенна клопоціцца аб інтарэсах працоўнага чалавека.

З любоўю і надзеяй думаюць аб нашай краіне працоўныя капіталістычных краін. З любоўю і надзеяй глядзяць на нашу краіну працоўныя жанчыны ўсяго свету. У Італіі, Англіі, Францыі, Злучаных Штатах Амерыкі і іншых капіталістычных краінах жыццё працоўных з кожным днём становіцца ўсё больш цяжкім. Растуць цэны на хлеб, мяса, тлушчы. У Італіі з 1938 года цэны на прадукты харчавання ўзраслі ў 60 — 75 разоў, у Англіі толькі за апошні год хлебныя прадукты падаралі на 31 процант, мяса, рыба, яйкі — на 23 процанты. А наша дзяржава ў пасляваенны час

трэці раз зніжае рознічныя цэны. Прычым трэцяе зніжэнне цен — самае значнае.

Вялікае дзякуй камуністычнай партыі, бацьку і другу працоўных роднаму таварышу Сталіну, — ад усяго сэрца гаворыць савецкі народ. У адказ на гэтыя вялікія клопаты кожнаму савецкаму чалавеку хочацца працаваць яшчэ лепш, каб Радзіма наша стала яшчэ больш моцнай і магутнай.

У радасныя дні падрыхтоўкі да выбараў у Вярхоўны Совет СССР беларускі народ з гордасцю глядзіць на сваю рэспубліку. Воляй усяго савецкага народа, воляй партыі і вялікага Сталіна, узнімаецца яна з руін і напалішчаў. Нашы гарады і вёскі становяцца яшчэ больш прыгожымі, чым былі да вайны. Ва ўсіх на вачах расце сталіца нашай рэспублікі—Мінск. Не ўпрыгожваюць новыя фабрыкі і заводы, інстытуты і тэатры, скверы і клубы. Дзесяткі тысяч мінчан адсвяткавалі ў пасляваенныя гады навааселле. Пабудаваны цудоўныя школы, адкрыты яслі, дзіцячыя сады.

Радаснае і заможнае жыццё прышло ў беларускую вёску.

«Мы чакаем дня выбараў, як вялікага радаснага свята, — піша ў рэдакцыю калгасніца Ніна Фамінічна Марковіч з калгаса «Большэвік» Жабінкаўскага раёна Брэсцкай вобласці. — Нашы калгаснікі з радасцю будуць галасаваць за лепшых людзей краіны, за нашу шчаслівую Радзіму. Я і ўсе нашы калгаснікі вельмі добра жывем. І хлеба, і бульбы, і да хлеба маем усяго ў дастатку. У дамах у нас — электрычнасць. Пры польскіх панах мы аб гэтым нават не марылі». Ніна Фамінічна ведае, што партыя, Савецкая ўлада і калгасны лад далі ёй такое жыццё. Гэта добра ведаюць усе жанчыны нашай рэспублікі.

Жанчыны Савецкай Беларусі разам з усім савецкім народам прыдуць 12 сакавіка да выбарчых урнаў і аддадуць свае галасы за лепшых сыноў і дочак нашай Радзімы — кандыдатаў сталінскага блока камуністаў і беспартыйных.

Адзінадушным галасаваннем за кандыдатаў сталінскага блока камуністаў і беспартыйных жанчыны Савецкай Беларусі будуць галасаваць за вялікую партыю Леніна — Сталіна, за далейшае працвітанне нашай Радзімы, за шчаслівую будучыню нашых дзяцей, за мір ва ўсім свеце.

Адзінадушным галасаваннем за кандыдатаў сталінскага блока камуністаў і беспартыйных яны яшчэ раз прадэманструюць сваю гарачую любоў да нашай Радзімы, сваё глыбокае давер'е і бязмежную адданасць камуністычнай партыі і роднаму таварышу Сталіну.

Няхай жыве наша вялікая Радзіма!

Няхай жыве наш мудры правадыр і настаўнік, родны і любімы таварыш Сталін!

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ

Міжнародны жаночы дзень

МІЖНАРОДНЫ жаночы дзень наша краіна адзначае ў гэтым годзе ў абстаноўцы магутнай палітычнай і працоўнай актыўнасці рабочых, сялян, інтэлігенцыі, выкліканай падрыхтоўкай да выбараў у Вярхоўны Совет СССР. Савецкія людзі ідуць да дня выбараў цесна згуртаванымі вакол партыі Леніна—Сталіна, Савецкага ўрада, бязмежна адданымі справе камунізма.

Вялікіх поспехаў дабіўся савецкі народ пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і вялікага Сталіна ў пасляваенныя гады. Прамысловай прадукцыі ў нас выпрацавана ў 1949 годзе значна больш чым у даваенным, 1940 годзе, ураджай збожжавых таксама перавысіў ураджай даваеннага часу. У выніку гэтага намнога палепшыўся матэрыяльны добрабыт народа.

Савецкая краіна не ведае крызісаў і беспрацоўя — гэтага жахлівага біча працоўных капіталістычных краін. З кожным годам расце нацыянальны даход у СССР, пільна зніжаюцца цэны на тавары шырокага спажывання, павышаецца пакупная здольнасць насельніцтва. Савецкая дзяржава штогод выдаткоўвае вялікія сродкі на выплату дапамогі на сацыяльнаму страхаванню, аплату водпуску, бясплатнае навучанне ў агульнаадукацыйных і прафесійных школах і медыцынскую дапамогу. На ўказаныя мэты дзяржава толькі ў 1949 годзе выдаткавала больш 110 мільярдаў рублёў. Дзякуючы штодзённым клопам большэвіцкай партыі і таварыша Сталіна жыццё савецкіх жанчын, як і ўсяго народа нашай краіны, становіцца ўсё больш культурным і заможным.

Працоўныя капіталістычных краін сустракаюць Міжнародны жаночы дзень ва ўмовах насяняння новага эканамічнага крызіса. Ужо зараз дзесяткі мільёнаў людзей не маюць работы і кавалка хлеба. Асабліва цяжкае становішча працоўных жанчын. Іх у першую чаргу капіталісты пазбаўляюць работы, за роўную з мужчынай працу выплачваюць меншую зарплату.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя прынесла жанчыне поўнае разняволенне ад сацыяльнага, эканамічнага і духоўнага рабства. Сталінская Канстытуцыя законадаўча замацавала вялікую справу вызвалення жанчыны. Ажыццяўленне палітычных правоў жанчыны дасягнута ў нашай краіне дзякуючы прадастаўленню ёй роўнага з мужчынай права на працу, аплату працы, адпачынак, сацыяльнае страхаванне і адукацыю, дзякуючы дзяржаўнай ахове інтарэсаў маці і дзіцяці.

Права выбіраць і быць выбранай нараўне з мужчынай у органы кіравання дзяржавы савецкія жанчыны актыўна выкарыстоўваюць. 277 лепшых савецкіх жанчын у 1946 г. выбраны дэпутатамі Вярхоўнага Совета СССР. Звыш 1700 жанчын выбраны дэпутатамі Вярхоўных Советаў саюзных і аўтаномных рэспублік і больш 450 тысяч жанчын — дэпутатамі мясцовых Советаў.

Новай яркай дэманстрацыяй палітычнага і культурнага росту савецкай жанчыны, яе высокай свядомасці і грамадскай актыўнасці можа служыць удзел жанчын у выбарчай кампаніі. Мільёны жанчын нашай краіны ў сувязі з выбарамі ў Вярхоўны Совет СССР уцягнуты ў грамадскую работу. Жанчыны — агітатары і пра-

пагандысты вядуць вялікую растлумачальную работу сярод выбаршчыкаў, расказваюць ім аб Сталінскай Канстытуцыі, аб савецкай выбарчай сістэме, правах і абавязках грамадзян СССР, аб задачах, пастаўленых партыяй і ўрадам перад нашай краінай. Толькі па нашай Беларускай ССР кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР вылучана 15 жанчын.

З кожным годам усё больш важную ролю адыгрывае жанчына ў сацыялістычнай прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Звыш 327 тысяч жанчын — інжынераў і тэхнікаў занята ў народнай гаспадарцы краіны. Работніцы прамысловасці і транспарту з'яўляюцца актыўнымі ўдзельніцамі сацыялістычнага спаборніцтва. Не шкадуючы сіл, змагаюцца яны за дэтэрміновае выкананне пасляваеннай пяцігодкі, за лепшае выкарыстанне абсталявання, зніжэнне выдаткавання сыравіны, зніжэнне сабекошту прадукцыі, палепшанне якасці выпускаемых вырабаў, за авалоданне перадавой тэхнікай, новымі метадамі працы.

Жанчыны-калгасніцы высока ўзнялі сцяг сацыялістычнага спаборніцтва за атрыманне высокіх ураджаяў, развіццё грамадскай жывёлагадоўлі, за хутчэйшае ажыццяўленне сталінскага плана пераўтварэння прыроды. Жанчыны ў калгасах сталі вялікай сілай. Тысячы іх працуюць старшынямі калгасаў, дзесяткі тысяч — трактарысткамі і сотні тысяч калгасніц узначалі брыгады, звенні і жывёлагадоўчыя фермы.

Высокіх ураджаяў дабіліся многія калгасніцы Беларусі ў 1949 годзе. Елена Іванаўна Жарко з калгаса «Герой працы» Любанскага раёна атрымала па 10,3 цэнтнера ільнонасення і па 9,6 цэнтнера ільновалакна з кожнага гектара на плошчы ў 3 гектары. Амаль такіх-жа высокіх ураджаяў ільну дабіліся звеннявыя Ганна Сяргееўна Глазунова з калгаса імя Сталіна Астравецкага раёна і Анісія Фамінішна Гелман з сельгасарцелі імя Варашылава Стаўбцоўскага раёна. Больш чым па 30 цэнтнераў жыта з гектара вырабілі Валя Вашкевіч, Марыя Кукушкіна і многія іншыя, а Марыя Рабянок атрымала па 41,83 цэнтнера збожжа з кожнага гектара.

Даяркі многіх калгасаў і саўгасаў нашай рэспублікі перавысілі план удойнасці кароў. Мятлушка Е. А. з саўгаса «Ведрыч» надала па 6,5 тысячы кілограмаў малака ад кожнай з васьмі кароў. Даяркі калгаса «Рассвет» Кіраўскага раёна Е. І. Шчэрбіч і Юхневіч Н. М. надалі па 5000 літраў малака ад кожнай замацаванай за імі каровы.

Савецкая дзяржава высока цэніць працоўныя подзвігі савецкіх жанчын на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва. Звыш паўмільёна жанчын узнагароджана ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза, 1600 жанчын — наватараў сельскай гаспадаркі — удастоены высокага звання Героя Сацыялістычнай Працы.

Жанчыны ў краіне сацыялізма сталі вялікай культурнай сілай. Разам з усім народам яны рухаюць уперад самую перадавую ў свеце сацыялістычную культуру, памнажаюць духоўнае багацце нашага народа.

Закройшчыца фабрыкі імя Тэльмана Дзіна Гусева напісала некалькі тэкстаў песень і музыку да іх. На здымку: Дзіна Гусева іграе сваю новую песню «Калыханку» народнай артыстцы СССР і БССР

Л. П. Александройскай.

Фото Г. Бугаенкі.

оту
кай
вах
ых
па
ир-

зае
кай
рау
ны.
ца
ва.
ка-
ые-
ны,
ы-
ай,

лі-
ра-
ой-
ня
ай.
ткі
уз-
и.
па-
са
0,3
на
ль
ья
на
з
па.
лі
я,
ж-

ікі
з
ау
са
е-
ай

з-
а-
о-
и-
ны

ь-
ць
ь-
а.
~
к-
ю

У дарэволюцыйнай Беларусі сярод інжынерна-тэхнічных работнікаў не было ні адной жанчыны, а зараз у нас ёсць архітэктары, інжынеры і тэхнікі, урачы, юрысты, аграномы, кандыдаты і дактары навук. Каля 60 тысяч жанчын працуюць у Беларусі ў галіне народнай асветы, з іх 44,5 тысячы настаўніц.

Да Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ва ўсёй Расіі налічвалася толькі 2000 жанчын-урачоў, а цяпер толькі ў нашай Беларусі іх 3177 чалавек. Вялікай папулярнасцю карыстаюцца ў нас прафесары Т. В. Бірыч і Г. Л. Дазорцава. На навукова-даследчай рабоце ў Акадэміі навук БССР занята 126 жанчын. Вялікую навуковую работу вядуць кандыдаты навук А. І. Езубчык, К. А. Казлова, Н. В. Каменская, М. А. Патрэсава і многія іншыя.

Партыя, урад, вялікі Сталін паднялі жанчыну на небывалую вышыню. Ні ў адной капіталістычнай краіне простая работніца або сялянка не можа стаць міністрам або героем працы. Толькі ў краіне сацыялізма, у краіне самай паслядоўнай савецкай дэмакратыі жанчыны выраслі да вялікіх дзяржаўных дзячоў. Былая батрачка М. Д. Шаройка — з'яўляецца міністрам мяса-малочнай прамысловасці, Е. Т. Гупанкова — міністрам сацыяльнага забеспячэння. Міністрам харчовай прамысловасці працуе выхаванка ленінскага комсамола О. А. Сысоева. Упраўляючым трэста працуе В. Ф. Мацюшка. Многа жанчын занята на кіруючай партыйнай і савецкай рабоце. Сярод іх А. І. Федасюк, А. І. Сцяпанавы, А. Р. Пракоф'ева, Ю. Я. Жукава і іншыя. Дырэктарам філіяла інстытута Маркса — Энгельса — Леніна працуе Ф. А. Певікава.

Савецкая ўлада стварыла ў нашай краіне ўсе ўмовы для радаснага, нічым не засмучанага мацярынства. Выхаванне дзяцей лічыцца ў нас пачэснай грамадскай справай.

Савецкая дзяржава аказвае жанчыне-маці вялікую дапамогу ў выхаванні дзяцей, з года ў год павялічваючы выдаткі на ахову мацярынства і дзяцінства. Жанчынам прадастаўляюцца аплачваемыя водпускі на цяжарнасці і родах, арганізавана шырокая сетка дзіцячых ясляў, садоў, кансультацый. Маладое пакаленне будаўнікоў камунізма расце здравым, бадзёрым і жыццерадасным.

За прайшоўшы час пасля выдання Указа ад 8 ліпеня 1944 года толькі па БССР многадзетным і адзінокім мацерам выплачана дапамогі звыш 748 мільёнаў рублёў. 112 367 жанчын узнагароджаны ордэнам «Мацярынская слава» і «Медалем мацярынства». Званне «Маці-геранія» атрымалі 1109 жанчын.

Савецкія дзеці — самыя шчаслівыя дзеці ў свеце. Яны не ведаюць галечы і гора. Дзяржава стварыла ім радаснае шчаслівае дзяцінства.

Зусім інакшы малюнак мы назіраем у капіталістычных краінах. Там дзеці асуджаны на страшэнныя пакуты і нястачы. Мільёны дзяцей каланіяльных краін працуюць на прадпрыемствах з 6-гадовага ўзросту. У ЗША шэсць мільёнаў дзяцей школьнага ўзросту не наведваюць школы.

Поспехі савецкіх жанчын, іх радаснае, свабоднае і шчаслівае жыццё служыць натхняючым прыкладам для мільёнаў жанчын капіталістычных краін, якія змагаюцца за сваё вызваленне і роўнасць. Па прыкладу Савецкага Саюза ажыццёўлена раўнапраўе жанчын у краінах народнай дэмакратыі. Свабодныя жанчыны

Польшчы, Чэхаславакіі, Румыніі, Балгарыі, Венгрыі, Албаніі, Мангольскай Народнай Рэспублікі, Паўночнай Карэі, вялікай народнай рэспублікі Кітая, а таксама Германскай дэмакратычнай рэспублікі актыўна ўдзельнічаюць ва ўсіх галінах жыцця сваіх краін.

Міжнародны жаночы дзень працоўных жанчын ўсяго свету сустракаюць у гэтым годзе ў абстаноўцы далейшага росту сіл антыімперыялістычнага лагера, які змагаецца супраць англа-амерыканскіх падпальшчыкаў вайны. Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын аб'яднала ў барацьбе за мір, дэмакратыю і незалежнасць звыш 80 мільёнаў жанчын незалежна ад іх расы, нацыянальнасці і веравызнання. Працоўныя жанчыны капіталістычных краін вядуць нястомную барацьбу за свае палітычныя і эканамічныя правы, за знішчэнне беспрацоўя, павышэнне заробтнай платы, зніжэнне цэн, палепшэнне ўмоў працы і скарачэнне ваенных расходаў. У перадавых радах дэмакратычнага жаночага руху за мір ідуць жанчыны краіны сацыялізма.

Мільёны савецкіх жанчын сустракаюць дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР як вялікае ўсенароднае свята. Жанчыны, занятыя ў розных галінах гаспадаркі, становяцца на стаханаўскую вахту ў чэсць выбараў і паказваюць высокія ўзоры прадукцыйнасці працы, аддаюць свае сілы і веды справе датэрміновага выканання пяцігадовага плана.

Партыя заклікае жанчын — работніц, інжынераў і тэхнікаў — накіраваць вытворчую актыўнасць на павышэнне прадукцыйнасці працы, палепшэнне якасці і зніжэнне сабекошту прадукцыі, ажыццяўленне тэхнічнага прагрэсу ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Партыя заклікае жанчын-калгасніц павышаць ураджайнасць сацыялістычных палёў, хутчэй выканаць сталінскі план пераўтварэння прыроды і трохгадовы план развіцця жывёлагадоўлі, стварыць у нашай краіне багацце прадуктаў харчавання.

Партыя заклікае жанчын — работніцаў навукі і культуры — рухаць уперад нашу навуку, узбагачаць савецкую літаратуру новымі высокамастацкімі, ідэйнымі творамі, яшчэ вышэй узняць справу народнай асветы і аховы здароўя.

Лічачы жыццёва важнай дзяржаўнай задачай вылучэнне жанчын на кіруючую работу, Цэнтральны Камітэт нашай партыі патрабуе ад партыйных, савецкіх, профсаюзных і комсамольскіх арганізацый смялей і больш рашуча вылучаць перадавых жанчын на кіруючую партыйную, дзяржаўную, гаспадарчую, профсаюзную і комсамольскую работу.

У пастанове аб Міжнародным жаночым дні ЦК ВКП(б) патрабуе ад партыйных, савецкіх, профсаюзных і комсамольскіх арганізацый яшчэ больш удзяляць увагі палепшэнню ўмоў працы і быту савецкіх жанчын, аказваць ім штодзённую дапамогу ў справе выхавання падрастаючага пакалення, ажыццяўляць неаслабны кантроль за скарыстаннем сродкаў, адпускаемых дзяржавай на распырэнне жаночых і дзіцячых устаноў.

Удзячныя за штодзённыя клопаты савецкай улады, большэвіцкай партыі і роднага таварыша Сталіна, савецкія жанчыны будуць і надалей ісці ў першых радах барацьбітоў за далейшы росквіт магутнасці нашай Радзімы, аддадуць усе свае сілы і веды вялікай справе пабудовы камунізма ў нашай краіне.

Старшыня калгаса

Лёгкі ветрык разносіў па вёсцы ледзь улоўны пах прэлі — прадвеснік хуткай вясны. Снег асеў, пачарнелі ўтрамбаваныя палазамі дарогі, па якіх кіраўцы ўсю зіму вазілі драўніну з дзялянак на пункт сплаву. Але працоўнае напружанне калгаснікаў не аслабляе. Яны вырашылі даць Данбасу яшчэ больш крапaju.

На ўскраіне вёскі Красноўскія Горы ўзняліся два вялікія тыповыя свірны, кароўнік, наветкі, сушылкі. Калгаснікі з гонарам паглядаюць на гэтыя новыя будынкі — вынік калектыўнай працы.

Год назад прыехалі ў вёску пасланцы райкома партыі, каб пагутарыць аб арганізацыі калгаса. Агітацыя не адразу даходзіла да сэрца сялян. Першай адгукнулася Кумец Ганна Трафімаўна, якая даўно пераканалася ў перавазе калгаснага жыцця. Яна разам з сяброўкамі — жондэлегаткамі Стэфай Пятровіч, Вольгай Красноўскай, Мар'яй Дранко, Магдалінай Строн падала заяву аб прыёме ў калгас. Яны склалі тое ядро, вакол якога зарадзілася ў вёсцы новае жыццё.

Былі сяляне, якія сумняваліся. Напрыклад, Уладзімір Бірук ніяк не мог зразумець, як ён будзе жыць у калгасе. Ганна Трафімаўна цяпіліва растлумачвала:

— Ну што ты далей будзеш рабіць на сваёй вузкай палосцы? У суседніх калгасах людзі ў дастатку жывуць, дамы сабе будуць, ордэны ды медалі за сумленную працу атрымліваюць. А тваё жыццё хіба парэўнае з жыццём нашых суседзяў у калгасах імя Варашылава або «Вольшэвік»?

Пасля гутарак з Ганнай усхваляваны Бірук прыходзіў дамоў у глыбокай задуме, пакуль не зразумеў, што яна праўду кажа.

Баявая, мэтанакіраваная агітацыя Ганны Кумец і яе сябровак уздзеінічала і на Фёдара Мацкевіча, і на Фёдара Красноўскага, і на іншых сялян.

Ганну Трафімаўну сяляне выбралі старшынёй калгаса, бо ведалі, што яна шмат перажыла на сваім вяку і заўсёды стаяла на варце інтарэсаў народа. Разам з актывам яна хутка паставіла на ногі калгас імя Кірава. Ён стаў адным з перадавых у Баранавіцкай вобласці.

У жыцці кіраўцаў адбыліся значныя змены. Звяно Мар'і Давідовіч выраспіла такі ўраджай ільну-даўгунцу, якога ніколі не ведалі старажылы. Не выпадкова-ж калгас здаў дзяржаве ільновалакно, участвёра перавысіўшы план. Не прыпомняць людзі і такога цуда, каб на тутэйшых землях хто-небудзь збіраў па 114 пудоў яравой пшаніцы з гектара,

Г. Т. Кумец.

як гэта ўдалося Мар'і Дранко. Адменны ўраджай дала бульба і іншыя культуры. Калгас датэрмінова на 111 проц. выканаў хлебнарыхтоўкі і на 108 проц. бульбанастаўкі.

Расце статак калгаснай жывёлы. Менш як за год калгас стварыў чатыры фермы, перавыканаў план развіцця пагалоўя буйнай рагатай жывёлы, свіней, авечак, птушак. На прападзень кожны атрымаў па 2,5 кг збожжа і па 6 кг бульбы. Былая батрачка, а цяпер знатная калгасніца Мар'я Дранко ўпершыню пачала жыць у поўным дастатку. Раней не мела хлеба, а цяпер — пшаніцы ўволю.

Калгас добра падрыхтаваўся да веснавой сяўбы. Для ўсёй пасеўнай плошчы засыпаў ачышчанае насенне збожжа, ільну, канюшыны, трымае ў буртах насенную бульбу.

Параўноўваючы сваё заможнае і культурнае жыццё з ранейшым аднаасобным, калгаснікі шлюць сар-

дэчныя словы падзякі вялікаму Сталіну за тое, што паказаў ім правільны шлях, які вядзе да шчасця і працвітання.

Калгаснікі ўдзячны і Ганне Трафімаўне, якая дапамагла ім стаць на сталінскі калгасны шлях.

Ганна з дзевяці год пайшла ў заробкі да кулакоў і памешчыкаў. З галечай не рассталася яна і тады, калі вышла замуж у вёску Красноўскія Горы. Тая-ж работа на чужых, такі-ж недахоп хлеба. Пайшлі дзеці — бяды і гора прыбавілася. Так-бы і пражыла свой век гаротная маці, забітая і задуманая галечай, каб у іх Любчанскі раён не прынесла новае жыццё Савецкая Армія. У Красноўскіх Горах арганізаваўся калгас. Ужо зусім пачало наладжвацца новае жыццё, але ў родныя мясціны чорнаю зграяй наляцелі нямецка-фашысцкія вораны.

Сям'я Кумец пакінула родную вёску і накіравалася да партызан у Івянецкую пушчу. Муж з сынам Васілём быў залічаны ў атрад імя Калініна, сама Ганна з меншым сынам Іванам і дачкой Раісай — у брыгаду імя 1 Мая. Ні голад і холад, ні снарады і кулі, ні блакада фашыстамі пушчы, ні адарэанасць ад мужа і дзіцяці не зламалі сілы волі гэтай адважнай партызанкі, сапраўднай савецкай патрыёткі. Простая сялянка, аказаўшыся на нярэдным краі баёў за Радзіму, за савецкую ўладу, за шчасце народа, выконвала розныя даручэнні камандавання брыгады: даглядала параненых, выносіла іх з поля бою, мыла бялізну, шыла абмундзіраванне, гатавала ежу.

У барацьбе з ворагам і ў напружанай працы Ганна Кумец заваявала сабе новы лёс. Стаўшы кіраўніком калектыўнай гаспадаркі, яна апраўдала давер'е калгаснікаў. Як верную дочку беларускага народа, калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі імя Кірава вылучылі яе кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

— Ганна Трафімаўна апраўдае наша давер'е і як дэпутат, — гаварылі аб ёй выбаршчыкі.

У адказ Ганна Кумец абяцала быць да канца вернай народу, моцна стаяць на варце інтарэсаў дзяржавы. Няма сумнення, што сваё слова яна з чэсцю стрымае.

АКУЛІНА Грыбоў-
ская вярнулася
з далёкага Казах-
стана. З хлопчыкам на ру-
ках прышла яна на ўскраі-
ну горада і, глянуўшы на
руіны, жажнула.

— Саколік любі! Як вораг усю
фабрыку нашу знівечыў...

Яна ішла па зруйнаваных цэхах,
узіралася ў абшарпаныя сцены ко-
лішняй часальні, выходзіла на двор.

— Не адчайвайцеся, Акуліна Аў-
ксенцьеўна! — сказаў сваёй коліш-
няй сяброўцы па цэху стары рабочы,
комуніст Хоня Сака. — Чуў пра ва-
ша гора, ведаю...

Чалавеку хацелася нешта сказаць,
нечым суседзім жанчыну, развешаць
яе сум па загінутым мужу-воіне.
Хлопчык у цябе рухавы, разбіты,
у дзіцячым садзе будзе гадавацца.
А сама пойдзеш за інструктара, бу-
дзеш вучыць дзяўчат новым прафесі-
ям. Трэба-ж нам збіраць людзей,
рыхтаваць кадры, каб фабрыку
ўзняць з папалішча...

... Прайшло 5 гадоў. І зноў, як і
да вайны, металічнымі палотнамі
шастаюць часальныя машыны, мер-
на пастукваюць ткацкія станкі, ты-
сячамі верацён гудзе фабрыка, пера-
працоўваючы тоны валакна, выра-
шчанага на калгасных палях Ар-
шаншчыны. Дзесяткі тысяч метраў
тканіны даюць ткачы за змену.

На камбінат вярнуліся старыя
спражываваныя ільноткальшчыцы,
прадзільшчыцы, ткачы. Прышло
маладое папаўненне з калгасаў су-
седніх раёнаў. Паявіліся брыгады
выдатнай якасці. Перадавыя тэк-
стыльшчыцы Акуліна Грыбоўская,
Вольга Кузняцова, Люба Воўчанка
сталі вядомы за межамі рэспублікі.

— Што новага ў вас на фабры-
цы? — запыталі нядаўна ў іх пісьме да
сябровак ленынградскія тэкстыль-
шчыцы.

— Гадавы план перавыканалі! —
адказалі аршанцы.

— Выбары чым адзначаеце?

— Датэрміновым выкананнем
квартальнага плана, выпускам но-
вых гатункаў тканіны, высокай
якасцю прадукцыі.

І пішуць нядаўнія калгасніцы з
вёскі Андрэеўшчына Аршанскага
раёна ленынградскім тэкстыльшчы-
цам:

«А яшчэ хочам паведаміць вам,
што наша лепшая ільноткальшчы-
ца Акуліна Аўксенцьеўна Грыбоў-
ская вылучана кандыдатам у дэпу-
таты Вярхоўнага Савета СССР. Гэта
старэйшая работніца нашага камбі-

ЖАНЧЫНЫ нашых дзён

А. МАТУСЕВІЧ

ната, памочнік майстра. Яна — да-
стойны пасланец народа».

У гады Вялікай Айчыннай вайны
тав. Грыбоўская працавала ў адным
з калгасаў Казахстана, дапамагала
фронту хлебам, мясам. Вярнуўшыся
ў горад легендарных партызан-за-
слонаўцаў, яна адной з першых вы-

А. А. Грыбоўская.

шла на аднаўленне роднага камбіна-
та, стала актыўным арганізатарам
стаханавскіх метадаў працы, наву-
чыла новым прафесіям 150 работ-
ніц.

Яе любяць і паважаюць у вялі-
кім калектыве аршанскіх тэкстыль-
шчыц за старанне, за прыклад-
ную 20-гадовую працу, за скром-
насць і гарачую любоў да Радзімы,
за майстэрства і высокі клас стаха-
наўскай працы.

* * *

На Аршанскім ільноткабінатце, як
і да вайны, працуе школа фабрыч-
на-заводскага навучання, вяртэрня
школы рабочай моладзі, бібліятэкі,
утульны і прасторны клуб. Сюды
прыбывае свежае папаўненне з на-
вакольных раёнаў, тут набываюць
новыя прафесіі 640 комсамольцаў,
сотні ўчарашніх маладых калгасніц.

Яшчэ нядаўна 20-гадовая комса-
молка Люба Воўчанка дапамагала

бацьку, дэмабілізаванаму
воіну, адраджаць родны
калгас «Большэвік».

У 1946 годзе Люба па-
ступіла на камбінат і адна-
часова ўзялася за кнігі.

— Калі-ж, дачушка, майстрам
станеш? — пытаў бацька, калі дач-
ка ў выхадны дзень наведвала яго.

— Пачынаю працаваць на двух
станках, — адказвала Люба.

Неўзабаве Люба перайшла на тры
станкі і пачала спаборнічаць з тка-
чыхай Зояй Мінчакавай за 240 мет-
раў палатна ў змену, за выдатную
якасць прадукцыі, за эканомію ма-
тэрыялу, за чыстату ў цэхах.

Аднойчы ў канцы змены да Любы
падыйшоў дырэктар камбіната з сак-
ратаром партбюро.

— Давядзецца вам на тыдзень
развітацца з фабрыкай: паедзеце ў
Ленінград на экскурсію.

Вярнуўшыся ў Оршу, Люба раска-
зала ткачыхам, як працуюць ленын-
градскія тэкстыльшчыцы.

— У іх ні аднаго метра забрака-
ванай тканіны. Калі здарыцца бліз-
на, яны штопаюць палатно. Вось іх
кручкі: на паказ далі. Трэба і нам
такія парабіць, каб ні адзін метр ма-
тэрыялу не пайшоў у брак.

Па прыкладу Любы пачалі праца-
ваць Тамара Мазалёва, Ліда Машко-
ва, Маня Траян, Вера Ляўковіч, Та-
мара Кірыенка, Клава Шындзікава.
Гэта маладыя ткачы-комсамолкі.
Некалькі год назад яны працавалі на
калгасных палях, спаборнічалі за
высокія ўраджаі ільну. Сёння яны
спаборнічаюць за 240 метраў ткані-
ны ў змену, за высокую культуру
ў цэхах.

Люба Воўчанка пачала шэфства-
ваць над 34 станкамі. На сходзе ра-
ботніц яна ўзяла абавязацельства.

— Да ўсенароднага свята — 12
сакавіка — я даб'юся таго, што на-
ша змена стане зменай выдатнай
якасці.

* * *

Са старонак раённай газеты пра-
гучэў заклік тэкстыльшчыц: «Больш
ільну дзяржаве, больш сыравіны ад-
роджанаму камбінату!» Яго водгул-
ле даляцела да ільнаводчых звенняў
калгаса «Чырвоны сад».

— Мы можам і павінны падвоіць
ураджай ільну, — сабраўшы сваё
звяно сказала Матрона Максімен-
ка. — Трэба лепш даглядаць зямлю,
часцей заглядаць у печы і на птуш-
нік, каб попелам і памётам набіць
поўнае гумно. За высокія ўраджаі
ільну ў 1947 і 1948 гадах, калі
калгас сабраў па 5—6 цэнтнераў

валакна з гектара, Матрона Максіменка атрымала высокую ўзнагароду — ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Летаўняй вясной звяно Матроны Максіменка першым вышла ў поле, першым пасеяла лён, першым пачало і падкормку.

Жанчыны тры разы палолі лён, аспярожна падкармливалі попелам, аміячнай селітрай, парашком перацёртага каравяку.

Надышлі гарачыя дні. Лён вяў, прасіў ніць.

— Паспрабуем, дзяўчаткі, паліць лянок на высокіх мясцінах.

Брыгадзір і не заўважыў, як пад вечар на полі паявілася пажарная помпа, як Наста Максіменка і Хадося Філіпава падвозілі бочкамі ваду з сажалкі. Пасевы ажылі, пацямнелі.

Радаваліся калгасніцы добраму ўраджаю. Своечасова абабілі галоўкі, разаслалі лён пад самыя жнівеньскія росы. За гэта пахвалілі звяно на праўленні. Нават прыдзірлівая маці Матроны не змаўчала:

— Цяпер і я скажу, што валакно ў вас будзе!

Сушылі і мялі лён таксама звяном. А калі перачысцілі семя, пачалі падлічваць ураджай.

— Далі з гектара дзевяць цэнтнераў валакна і сем з палавінай сямі, — з радасцю паведаміла звяноўца ў раённую газету. — Сыравіна для аршанскіх ткачых будзе. Слова сваё мы стрымалі!

* * *

Белымі буграмі ўзнямаецца снег ля нчытоў і яловых лапак, расстаўленых на полі. Калгас робіць першую спробу снегызатрымання.

Заканчваецца ачыстка насення, рамантуецца інвентар, дзесяткі фурманак вывозяць мясцовыя ўгнаенні.

— А хто гэта збірае попел на хатах?

— Ды гэта-ж Матрона аб'язджае двары, — адказвае старшыня.

Увечары людзі ўсіх чатырох ільнаводных звенняў сабраліся ў канцылярыі, каб падагуліць вынікі сацыялістычнага спаборніцтва. У гомане жанчын чуліся скаргі на адеўнасць дравянога попелу, нехта прасіў прыбавіць у звяно мінеральных. І зноў звяноў голас Матроны:

— А я вам кажу, бабкі: едзьце за попелам у Вязьўскія лясы, забірайце яго на Бабініцкай лесаніцы. Адно памятайце: сёлета мы б'емя за дзевяць цэнтнераў валакна. У кожным звяне, на ўсёй плошчы! Так і запішам...

Аршанскі раён.

Віцебская вобласць.

Капыльская раённая інспекцыя па якасці насення пачала другую праверку насенных фондаў. На здымку: лабаранткі З. А. і Л. С. Пятровіч за праверкай насення.

Фото М. Мінковіча.

Здача гатовай прадукцыі на Брэсцкім хлебакамбінаце. На першым плане — экспедытар Л. Варанцова.

НАША СВАТА

Разлілося сонца
Па палянах снежных,
Золатам ружовым
К лесу паплыло.
Веснавую казку
Сніць прастор бязмежны...
Нехта шпарка едзе
З горада ў сяло.

На пагорку вёска...
У клубе і ля клуба
З ранку гоман гулкі
Павадкай расце...
Ветлівыя словы
Слухаць сэрцу любя:
Зноў калгас вітае
Дарагіх гасцей.

У клубе урачыста,
І настрой узняты;
Спеў вясёлы льецца
За акно ў прастор.
Сёння дзень жанчыны,
Сёння ўсім нам свята:
Усе прышлі паслухаць
Гарадскіх сяціёр.

Стол заслан абрусам;
А на сцэне Ленін;
З ім тут радам Сталін
— Нашы дзве зары.
Аб жыцці аб новым
Веснавым струменем

Янка ЖУРБА

Паліліся словы
Гарадской сястры:

«На прастор шырокі
Вышла ў нас жанчына.
Аб такім прасторы
Тут ніхто не сніў.
Гэта Сталін — сонца
Нашае айчыны —
Асвятліў так ярка
Шчасцем нашы дні!

Пяцігодку слаўна
Быканаў завод наш.
Працавалі шчыра
Усе мы, як адзін.
Сталінскаю дружбай
Мы з'яднаны моцна:
Наш завод калгасам
Многа даў машын.

Наш завод ударны,
Узмацняе пільна
Абарону краю;
Лозунг наш: «За мір!»
Хай жывуць Саветы,
Партыя, краіна!
Хай жыве наш Сталін —
Мудры правадыр!»

Звенявая Валя
Папрасіла слова,

Узышла на сцэну —
У момант гоман знік.
Цёпла ўсе сустрэлі
Шчырую прамову:
Валя у калгасе —
Лепшы працаўнік.

«Сёння, к дню жанчыны,
Шчасцем мы багаты:
Дружная работа
Узняла калгас.
Перайшлі з зямлянак
Мы ў красуні-хаты;
Ёсць у нас і школа,
Ёсць і клуб у нас.

Мы высока ўзнялі
Ураджай калгасны;
Пра заможнасць нашу
Ведаюць кругом.
У далейшай працы —
Шлях прад намі ясны:
Мы да кунізму
Радасна ідзем.

Шчыра я віншую
Вас, жанкі, дзяўчаты,
І ўсіх прысутных
З урачыстым днём.
А за радасць, шчасце
У нашых новых хатах
Свой паклон з падзякай
Сталіну мы шлём!..»

Калгасны АГРАНОМ

ПАЖОУКЛЫЯ ад часу лісткі пісьма. Гэтае пісьмо Ефрасіння Адамаўна Страковіч пісала ў лютым 1944 года з Саратаўскай вобласці на вызваленую беларускую зямлю сваёй сяброўцы па Чырвонабярэжскаму сельскагаспадарчаму тэхнікуму.

«Добры дзень, дарагая Зоечка!

Атрымала тваё пісьмо, якое прынесла мне вялікую радасць. Няма слоў, каб перадаць маю ўдзячнасць за яго. Як жыва яно нагадала пра ўсё мінулае, якое цяпер для мяне здаецца толькі чароўным сном.

Калі я выехала з дому, мне здавалася, што ўсё жыццё скончылася. Прыехаўшы сюды, мы ўступілі ў калгас. Я пайшла працаваць у поле, сартаваць збожжа.

Потым пайшла на курсы трактарыстаў. На гэтай рабоце я магла прынесці большую карысць, бо на карту быў пастаўлен лёс Радзімы. Ад нас, работнікаў тылу, патрабавалася самае вялікае напружанне сіл і энергіі, каб дапамагчы арміі ў разгроме ворага.

Прышла вясна, выехалі ў поле. Пачалася гарачая работа, а палі тут ад сяла за 20 кілометраў. І ўсё стэп і стэп, гарачыня чевысшая і рэдка дзе ўбачыш дрэўца...»

Расказваючы сваёй сяброўцы аб жыцці і працы ў савецкім тыле, Страковіч сумуе па роднай вёсцы, дзе яна ў 1938 годзе скончыла сямігадовую школу і па парадзе бацькі—вясковага камуніста, які доўгі час працаваў сакратаром, а перад пачаткам Айчыннай вайны старшынёй Стрэшынскага сельсавета, — рашыла стаць аграномам, паступіла ў Чырвонабярэжскі сельскагаспадарчы тэхнікум. Але тэхнікум скончыць не ўдалося — на нашу Радзіму вераломна напаў люты і крыважэрны вораг.

Вайна і часовая акупацыя ворагам роднай Беларусі не пахіснулі веры маладой дзяўчыны ў хуткую перамогу і зварот на Радзіму.

Працуючы спачатку на калёсным, а потым на гусенічным трактары, комсамолка Страковіч удасканалывала сваю новую прафесію, павышала выпрацоўку на трактар. І калі восенню 1944 года, пасля звароту на Радзіму, яна паступіла на чацверты курс адноўленага тэхнікума, набытыя веды і вопыт работы ў МТС вельмі дапамаглі ёй у вучобе. Праз год яна на выдатна скончыла тэхнікум і атрымала званне малодшага агранома-напалывода.

Калгас «Комсамол» Стрэшынскага раёна Гомельскай вобласці, дзе працуе аграномам Ефрасіння Адамаўна Страковіч, толькі пасля вайны стаў насенневодчым. Спустошаная, здратаваная ворагам і вайною калгасная зямля для таго, каб стаць пладароднай, патрабавала многа клопатаў і ўвагі. Малады аграном пачала вучыць калгаснікаў перадавым прыёмам аграэхнікі.

— Наш калгас—насенневодчы,—не аднойчы гавя-

рыла яна калгаснікам на занятках аграэхнічнага гуртка, на сходах і ў прыватных гутарках.—Мы забяспечваем насеннем усе калгасы раёна. Значыць, ад таго, як мы будзем працаваць, якія будзем атрымліваць ураджаі, у многім залежыць лёс ураджаю ва ўсім раёне. Гэта пачэсная і адказная задача.

Пры дапамозе агранома ў калгасе «Комсамол» год за годам укараняецца перадавая аграэхніка. Радковая сяўба, падкормка пасеваў, штучнае даапыленне жыта і грэчкі і многія іншыя аграэхнічныя мерапрыемствы цвёрда ўвайшлі ў калгасную практыку. У мінулым годзе ўсе пасевы былі гатунковымі. Калгас прыступіў да размнажэння гатунковай ракаўстойлівай бульбы «Остботэ». Практикуецца сяўба лубіну, які раней у раёне амаль не сеяўся.

Самае-ж важнае, што ажыццявіў калгас,—гэта ўвядзенне двух ўзгодненых правільных севазваротаў: палывога з двума палямі траў і лугапашавага. Мінулай восенню разам з жытам была пасеяна цімафееўка, а вясной калгаснікі падсеюць па жыту канюшыну. Вялікі зрух адбыўся ў жывёлагадоўлі. Гадавы план выканан. Жывёлагадоўлі—гэтаму другому асноўнаму цэху калгаснай вытворчасці, аддаецца цяпер выключная ўвага. Пачалося аблясенне пяскоў. Леташняй вясной на плошчы 10 гектараў было праведзена шалюгаванне сыпучых пяскоў, на астатняй-жа плошчы гэтая работа будзе праведзена сёлета. Аблясеннем пяскоў

калгас займаўся і да вайны. Больш чым на паўсотні гектараў расце ўжо хвойнік, які змацаваў пяскі і не дае ім магчымасці наступаць на палі і сенажаці. Сёлетняй вясной на межах калгасных зямель на значнай плошчы калгаснікі мяркуюць пасадзіць полеахоўныя лясныя палосы...

Такія першыя крокі па ўкараненню ў калгасе травапольнай сістэмы земляробства. Навучаючы людзей працаваць па-новаму, на аснове дасягненняў мітурынскай аграбіялагічнай навукі, аграном паказвае ім велічныя перспектывы далейшага развіцця арцельнай гаспадаркі. Гэта акрыляе калгаснікаў на лепшую працу.

Ефрасіння Адамаўна Страковіч умела спалучае працу агранома з грамадскай работай. Яна з'яўляецца членам пленума райкома комсамола, некалькі год працуе агітатарам, карыстаецца вялікай любоўю і павагай калгаснікаў.

Вылучаючы кандыдатаў у дэпутаты Савета Саюза Вярхоўнага Савета СССР калгаснікі сельгасарцелі «Комсамол» назвалі імя свайго агранома. Іх прапанову адзінадушна падтрымалі ўсе выбаршчыкі Рагачоўскай выбарчай акругі.

Верная дачка Радзімы, комсамолка-аграном Ефрасіння Адамаўна Страковіч з'яўляецца дастойным кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

М. ШЭЛЕГ.

Е. А. Страковіч.

Рабочыя і работніцы мінскай абутковай фабрыкі імя Кагановіча слухаюць па радыё пастанову Савета Міністраў СССР і ЦК ВКП(б) «Аб новым зніжэнні дзяржаўных рознічных цэн на харчовыя і прамысловыя тавары».

Фото Л. Мазелева і А. Карніцкага.

Вялікія клопаты

ПАСТАНОВА Савета Міністраў СССР і ЦК ВКП(б) аб новым зніжэнні дзяржаўных рознічных цэн на харчовыя і прамысловыя тавары — важная падзея ў жыцці нашай краіны. Яна з'яўляецца яркім сведчаннем штодзённых клопатаў савецкага ўрада, большэвіцкай партыі аб працоўных.

Пачуццём вялікай удзячнасці да нашага ўрада, да партыі большэвікоў напоўнена маё сэрца. У мяне трое дзяцей і адна выхаванка — пляменніца. Усе яны вучацца, добра апрануты, абуты, у іх ёсць падручнікі, сшыткі. Я 16 год працую на лютэрававай фабрыцы ў Мінску. Па спецыяльнасці я шкляр-алмазчыца. Працавала я заўсёды старанна, выконвала і перавыконвала вытворчыя заданні. Пядаўна мяне вылучылі начальнікам аддзела тэхнічнага кантролю.

Муж мой працуе ў райпромкамбінаце майстрам па вырабу пад'ёмнікаў. Месячны заробтак сям'і складае 2200 рублёў. Мы з мужам падлічылі, што зніжэнне цэн дае нам эканомію толькі на прадуктах харчавання ў 300—400 рублёў у месяц. Гэтыя грошы я змагу дадаткова расходаваць на набыццё вопраткі і іншых неабходных рэчаў.

У першы дзень гандлю па новых цэнах я купіла сабе розных прадуктаў на 40 рублёў і падлічыла, што раней я павінна была-б заплаціць за гэтыя-ж прадукты 50 рублёў. І так у кожнай сям'і.

Самаадданай працай адкажам на клопаты партыі і ўрада аб савецкіх людзях.

М. КІРЫЛАВА.

Мая падзяка

ЗРАДАСНЫМ хваляваннем слухала я перадачу па радыё пастановы аб зніжэнні цэн на харчовыя і прамысловыя тавары. Дзякую партыі і ўраду, дзякую дарагому нашаму другу і бацьку Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну за тое, што ён дзень і ноч клапаціцца аб нашым добрабыце і здароўі, аб нашым шчаслівым жыцці.

Я вельмі рада, што живу ў шчаслівую сталінскую эпоху. Шчаслівая я як маці чацвярых дзяцей і тым, што будучыня маіх дзяцей забяспечана. Яны дасягаюць таго, чаго хочуць. Старэйшая дачка Ліля працуе на спіртзаводзе хімікам, Тамара ў гэтым годзе заканчвае аўтамеханічны тэхнікум, Таня вучыцца ў сёмым класе, а Неля — у пятым. Яны таксама мараць атрымаць вышэйшую адукацыю. І атрымаюць, бо ў нашай краіне ўсе мары збываюцца.

Муж мой працуе на чыгуначным транспарце. Сям'я ў нас дружная, працавітая.

Я стараюся не адставаць ад жыцця, чытаю многа кніг, газеты, выконваю грамадскую работу. Я — старшыня бацькоўскага камітэта чыгуначнай школы № 9 г. Жлобіна. Работа гэта цікавая і карысная. Я ёй удзяляю свой вольны час — наведваю вучняў на даму, гутару з бацькамі аб выхаванні дзяцей. Бацькоўскі камітэт аказвае дапамогу дзецям-сіратам са сродкаў, атрыманых ад пастановак канцэртаў сіламі вучняў, бацькоў і настаўнікаў.

Набліжаецца яшчэ адзін шчаслівы дзень — 12 сакавіка — дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР. Я з радасцю буду галасаваць за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных, за нашу партыю. Галасуючы за кандыдатаў сталінскага блока камуністаў і беспартыйных, мы будзем галасаваць за новы росквіт нашай Радзімы, за шчасце і радасць нашых дзяцей, за камунізм.

г. Жлобін.

І. КУХЦЕНКА.

РОДНЫ ДОМ

ЗІМОВЫ ясны дзень асабліва хутка праходзіць. Сонца, здаецца, свіціла толькі што ў поўную сілу — і раптам усё наваколле афарбавалася ў ружовыя тоны захаду.

— І калі гэта павольна дзі? — пытае круглатвары курносенькі хлопчык, здымаючы лыжы.

— Дык тады-ж снегу не будзе, і ты без лыж прападзеш! — смяюцца з Валодзі Лукашова хлопчугі і дзяўчаты, якія разам вярнуліся з лыжнай прагулкі.

Іны ў аднолькавых спартыўных касцюмах. Чырвоным праменнем заліты іх вясёлыя, ажыўленыя твары. Дзеці ставяць лыжы на прасторным ганку вялікага драўлянага дома. Гэты дом для іх родны. Назва яму — «Капыльскі дзіцячы дом № 2 імя Аляксандра Матросова». Дружнай сям'ёю жывуць тут 200 дзяцей, бацькі якіх загінулі, абараняючы Радзіму ў час Айчыннай вайны.

— Дынь... дзын-и-нь... — гучыць гонг. Сем гадзін раніцы. Пара ўжо ўставаць.

Дзяжурны выхавальнік праводзіць фізкультурную зарадку. Пасля зарадкі — туалет, запраўка коек, смачнае сьнеданне.

Дырэктар дзіцячага дома Нікалай Паўлавіч Малюковіч праводзіць нас на другі паверх, каб паказаць класныя пакоі.

— Наш дом у 1945 годзе займаў адзін толькі гэты будынак. Спачатку было ў нас 80 выхаванцаў. Іны аб парадку і дысцыпліне не мелі паняцця. Тады мы стварылі піонерскую дружыну. Потым лепшых піонераў прынялі ў комсамол.

У пакой увайшла бялая дзяўчынка гадоў дванаціці.

— Нікалай Паўлавіч, вас у сялярню просяць зайці, — ветліва звярнулася яна да дырэктара і хацела ісці.

— Пачакай, Феня. Скажы, як напісала апошнюю дыктоўку?

Дзяўчынка пачырванела, хуценька прамовіла:

— Чацвёрку атрымала. Яна развіталася і выйшла.

— Каб давялося вам бачыць Феню Стаўрову пяць год назад, то сёння яе не пазналі-б. Бацька загінуў на фронце, маці — у канцэнтраваным лагэры, брат — у партызанскім атрадзе. Наша дзяўчыца выратавала ледзь жывую маленькую Феню з лагэра, дзе немцы бралі ў савецкіх дзяцей кроў для сваіх салдат.

У дзіцячым доме Феню асудзілі клопатам, ласкай, увагай, але доўгі час глядзела яна на людзей, як загнаны звярок. Цяпер яна вучыцца ў трэцім класе, спявае ў хоры, захапляецца гадоўляй раслін. Вінаград вырошчвае! Вось прыйдзе са школы першая змена — спытаеце ў дзяцей, як Феня з сяброўкамі з аднаго карча бульбы сабралі 56 клубняў, як даглядалі ў садзе 360 дрэў, як усё лета працавалі ў горадзе, як дапамагалі суседнім калгасам паліць і перабіць лён, як пасадзілі два гектары лесу... У нас да лютых былі свае свежыя яблыкі, а горадзіны хопіць да новай.

Пасля сьнеданьня настае дышныя. Старэйшыя выхаванцы пайшлі ў школу, якая знаходзіцца ў сяле Кагорычы, паўтара кілометра адтуль. Малодшыя вучанца ў школу пры дзіцячым доме. Другая змена рыхтуе хатнія заданні.

А ў прасторнай кухні гатуецца наварны расольнік, прэе капа ў вялікім катле, на бляхах сквіраць свінныя калеты, бурліць кампот на салодкае.

— У нашых дзяцей апетыт заўсёды выдатны, — тлумачыць нам ўрач т. Бёдакі-

маў і дадае ў жартоўна-трагічным тоне: — Я тут зусім страціў практыку. Нічога лячыць не даводзіцца. Наш ізалятар для хворых заўжды пусты.

Другая палова дня праходзіць у гульнях і працы на вольным паветры. Тры гадзіны дзеці на падрыхтоўку дамашніх заданняў. Потым — чытанне мастацкай літаратуры, заняткі гурткоў, прагляд кінофільмаў. Кніжны фонд дзіцячай бібліятэкі налічвае тысячы тамоў, выпісваецца 39 назваў розных газет і часопісаў.

Гурткоў у дзіцячым доме шмат — выбірай на густу.

Вопытны выкладчык Л. І. Іскрышкі кіруе хорам, струнным і духавым аркестрам, вучыць здольных дзяцей іграць на баяне, акардэоне, скрыпцы, піяніна. Інструктары па сялярнай і сталярнай справе К. К. Андруковіч і В. І. Саблін займаюцца з хлопчыкамі ў майстэрнях. Краўчыка-касталёўніца Л. К. Меляшкіна вучыць дзяўчынак шыць на швейных машынах, якіх у доме чатыры. Педагог К. Нагорная вядзе гурток рукадзелля. Педагог В. Л. Жаваранкаў займаецца з юнымі радыёаматарамі. Педагог М. І. Козел кіруе фотгуртком. Кухар М. П. Шпакоўская вучыць дзяўчынак гатаваць страву.

Былыя выхаванцы Зіна Гладко і Кім Саўчанка вучацца цяпер у горадзе на сродкі дзіцячага дома. Ад іх часта прыходзяць лісты.

Жыццё дзіцячага калектыва пакідае прыемнае ўражанне. Глядзіш на яго і думаеш: як кляпатыва, бы родная маці, выходзіць савецкая Радзіма кожнае сваё дзіця, навучае яго, развівае здольнасці, дае верную пупёўку ў жыццё.

Г. РАМАНОВА.

Бабруйская вобласць.

Злева (зверху ўніз): У спальні хлопчыкаў. Заняткі гуртка вышывальніц. На лыжнай прагулцы. Справа (зверху ўніз): Падрыхтоўка хатніх заданняў (у цэнтры — выхавальніца З. М. Краснікова). Заняткі кравецкага гуртка (злева — кіраўнік гуртка Л. К. Меляшкіна). Юныя фотааматары бібліятэкара дома Лёна Кавалёў і Віця Варэнік. Рэпетыцыя дыхавога аркестра.

Унізе (злева направа): Дзяжурныя на сталавай Валя Новік і Дуня Вайцяховіч. Піонерка Мая Гарбаценка са сваім любімцам Рабенькім. Комсамолкі Валя Адзінец (злева) і Галя Каліноўская дзяжуряць на радыёвузле дзіцячага дома.

Фото М. Мінковіча.

Венгерская селянка нясе на рынак чырвоны перац. З Венгры гэтая культура ў вялікай колькасці вывозіцца ў іншыя краіны.

У КАПІТАЛІСТЫЧНЫХ КРАІНАХ

У той час, як жанчыны Савецкага Саюза з'яўляюцца паўнапраўнымі грамадзянкамі сваёй дзяржавы, маюць роўныя з мужчынамі палітычныя і эканамічныя правы, актыўна ўдзельнічаюць у грамадска-палітычным жыцці краіны, жанчыны капіталістычных краін па-ранейшаму пазбаўлены ўсякіх правоў, жывуць у галечы.

* * *

У капіталістычных краінах лік беспрацоўных і поўбеспрацоўных дасягае 40 мільёнаў чалавек. З іх амаль палову складаюць жанчыны.

* * *

Ва ўсіх капіталістычных краінах жанчына за роўную працу з мужчынай атрымлівае значна ніжэйшую аплату. У ЗША заробная плата жанчын на 35 процантаў ніжэй заробнай платы мужчын. У Англіі настаўніцы, краўчыні, работніцы машынабудаўнічых заводаў і іншых атрымліваюць за сваю працу значна менш мужчын. У Заходняй Германіі, якую імперыялісты ЗША і Англіі ператвараюць у сваю калонію, жаночая заробная плата складае 65—80 процантаў заробнай платы мужчын.

* * *

У Іспаніі пануе галеча, голад і бяспраўе працоўных. На тэкстыльных фабрыках у Каталоніі часта работніцы ад голаду трацяць прытомнасць ля станка, таму што жабрацкая заробная плата не дае ім магчымасці ўдзельнічаць.

* * *

У Галандыі ўрад прыняў рашэнне, па якому з 1 студзеня 1950 г. звальняюцца з работы ўсе замужнія жанчыны-служачыя.

* * *

У капіталістычных краінах адсутнічае ахова працы жанчыны-маці. Там не аплачваюцца водпускі па цяжарнасці і родах. Цяжарныя жанчыны звальняюцца з работы.

Яны будуць

МІНСКАЯ стаханаўка Далецкая ўсміхаецца з красачнай вокладкі румынскага жаночага часопіса «Фемейя». Пералістаем часопіс, і нас авявае паветра новай Румыніі.

Як змянілася жыццё румынскай жанчыны, яе вобраз думак. З высока ўзнятай галавой, поўная новых сіл, атрымаўшая магчымасць прымаць удзел у грамадскім жыцці, яна авалодвае ўсё больш адказнымі сферамі працы.

Мы чытаем аб сотнях жанчын, выбраных у органы народнай улады, аб трактарыстках, аб жанчынах, стаўшых начальнікамі ўчасткаў і брыгадзірамі машына-трактарных станцый аб мільёнах сялянак, якія актыўна ўдзельнічаюць у вырашэнні гаспадарчых і грамадскіх задач вёскі.

Нарысы, карэспандэнцыі, здымкі гавораць аб выдатных фактах росту грамадскай і палітычнай актыўнасці румынскай жанчыны. Нельга чытаць без хвалявання змешчаныя ў часопісе лісты чытачак — радавых сялянак, работніц. Гэтыя лісты дыхаюць патрыятызмам, рапучасцю абараняць справу дэмакратыі і міру. Яны поўны шчырага захаплення вялікай краінай сацыялізма.

Румынскія жанчыны расказваюць у сваіх лістах аб тым, як змагаюцца за выкананне і перавыкананне планаў, чаго дабіліся ў галіне аховы правоў маці і дзіцяці, як вырываюцца з кіпцюроў неўпарты і цемры.

«Нячай жыве таварыш Сталін! — усклікае Ганна Чатырла. Я дачка беднага селяніна. Памятаю, што бацькі мае прапавалі днём і ноччу на панскіх палях. Мізэрным было іх жыццё. Ва ўзросце сямі год мяне аддзілі прыёмным у сям'ю краўца, у другую вёску. Там мяне білі, зімой босую пасылалі паць жыццё на раку». Пазней Ганна Чатырла паступіла на тэкстыльную фабрыку. «Я прыходзіла на фабрыку а сёмай гадзіне раніцы і канчала працу а сёмай вечара. А ў канторы адзначалі, што я прапавала восем гадзін. Мне гаварылі: калі не падабаецца, можаце ісці. А ля варот чакалі сотні і тысячы жадаючых паступіць на работу».

Пры народнай уладзе жыццё Ганны Чатырла зусім змянілася. «З няшчаснай істоты, усімі ганямай, я стала поўнапраўным чалавекам. Я працую з любоўю, таму што бачу: кожны атрымлівае паводле сваёй працы. Дзіця мае расце здаровым. Яно акружана клопатамі ў дзіцячым садзе. Раней мною пагарджалі. Цяпер жа я выбрана ў фабрычны камітэт, удзельнічаю ў паседжаннях, на якіх абмяркоўваюцца пытанні кіравання прадпрыемствам».

Ганна Чатырла піша аб сваёй гарачай удзячнасці таварышу Сталіну. «Усіх гэтых правоў, якія я атрымала, у мяне не было-б. калі-б вялікі чалавек і друг працоўных не дапамог нам атрымаць іх. Без таварыша Сталіна, без вызвалення нашай Радзімы Савенкай Арміяй, я і зараз жыла-б бедна».

новае жыццё

Вось другі ліст:

«Я ўжо не тая жанчына, якой была раней, калі я не верыла ў свае сілы, — піша Агапія Дмку. — Яшчэ ў мінулым годзе я гаварыла:— Навошта я буду чытаць. Я простая жанчына, чым мне гэта дапаможа? Як я буду весці грамадскую работу? Я ні з кім пагаварыць не змагу, а асабліва растлумачыць.— Але аднойчы я пачала чытаць і ўбачыла, што простыя жанчыны ў Савецкім Саюзе, вучачыся ў таварыша Сталіна, зрабіліся дэпутатамі, дырэктарамі, кіраўнікамі. Я чытала ўсё больш і адчувала, што многае застаецца ў памяці. Я стала актывісткай Саюза дэмакратычных жанчын Румыніі. Мне ўдалося выкрыць спекулянтаў, якія хавалі тавары. Калі мне бывае цяжка, я ўспамінаю савецкіх жанчын і таго, хто навучыў іх. Я-ж таксама вучуся ў вялікага Сталіна. Я хачу працаваць, як можна больш, каб самой усё ведаць і растлумачыць іншым жанчынам. Імя таварыша Сталіна я вымаўляю з вялікай радасцю. Я бачу яго перад вачыма. Ён гаворыць мне: «Чытай і будзь смелай у рабоце!» Я не знаходжу слоў, каб аддзякаваць яму. Бо дзякуючы яго навуцы, я змагу прыносіць карысць нашай дарагой Радзіме!»

Румынскія жанчыны хочуць ведаць, як працуюць іх савецкія сёстры.

Хільда Ротару з павета Рэдэуці звяртаецца да калгасніцы з калгаса «1 Мая», каля Сталінграда:

«Я хачу ведаць, як вы працуеце і атрымліваеце такія выдатныя ўраджай, каб і мы маглі лепш апрацоўваць зямлю».

Імкнучыся задаволіць велізарную цікавасць чытачоў, рэдакцыя ў кожным нумары публікуе багаты матэрыял аб жыцці краіны Саветаў.

У баярскай Румыніі было чатыры з палавінай мільёны непісьменных, больш трэці часткі ўсяго пасельніцтва. Семдзiesiąт процантаў усіх непісьменных складалі жанчыны. У 1948 годзе колькасць непісьменных зменшылася да трох мільёнаў 197 тысяч.

Часопіс прыводзіць красамоўныя лічбы. Сярод дэпутатаў румынскага Народнага Сходу—31 жанчына. Тысяча шэсцьсот жанчын выбраны ў мясцовыя органы народнай улады. Больш 5 800 жанчын удзельнічаюць у кіраўніцтве кааператывамі, 7 469 жанчын — народныя засядацелі, 25 тысяч жанчын працуюць у малочных цэнтрах, 74 455 жанчын удзельнічаюць у камітэтах дапамогі пры органах сацыяльнага забеспячэння і г. д.

Бесперапынна расце колькасць румынскіх работніц, якія авалодваюць стаханаўскімі метадамі працы. Урад Румынскай Народнай Рэспублікі ўзнагародзіў сотні жанчын ордэнамі і медалямі за выдатныя працоўныя поспехі.

«Падводзячы вынікі поспехам і атрыманым перамогам, — піша «Фемейя», —ні на хвіліну не забываем мы аб тым, што яны сталі магчымымі дзякуючы існаванню вялікай дзяржавы справядлівасці і свабоды, міру і цывілізацыі—СССР».

Калі чалавек ведае, якую карысць прыносіць яго праца, ён радасцю дапамагае станаўленню пацярпеўшай ад вайны Радзімы. Студэнты Чэхаславакіі дапамагаюць сялянам здымаць ураджай.

У КАПІТАЛІСТЫЧНЫХ КРАІНАХ

У Францыі праведзена абследаванне жыццёвых умоў дзяцей-школьнікаў. У дэпартаменце Сены з 150 тысяч дзяцей 50 тысяч з'яўляюцца фізічна дрэнна развітымі, слабымі, хваляватымі.

* * *

У Аўстрыі ў выніку палітыкі цяперашняга ўрада працоўныя жывуць у галечы. Гэта прывяло, у прыватнасці, да высокай дзіцячай смяротнасці і росту туберкулёзных захворванняў.

* * *

У Італіі мільёны дзяцей—хворыя трахомай, туберкулёзам, рахітам. 30 процантаў дзяцей—непісьменныя з прычыны беднасці сям'і і недахопу школ.

* * *

Культура ў Амерыцы перажывае моцны ўпадак.

У ЗША выпускаюцца мільённымі тыражамі дзіцячыя «камічныя кнігі». У іх наглядна паказана, як трэба забіваць, грабіць і г. д. Яны з'яўляюцца падручнікам па бандызму.

У Амерыцы ўсё будзеца на прынцыпе нажывы. Для набывання капітала ў Амерыцы папіраюцца правы маралі. Там лічыцца нармальным шлюб 90-гадовай бабулі з мужчынай сярэдніх год. Нядаўна такая міс Эльза Мютэр, якой ужо больш 90 год, вышла замуж за 37-гадовага мужчыну.

* * *

Працоўныя капіталістычных краін вядуць няспынную барацьбу за свае палітычныя і эканамічныя правы. Жанчыны прымаюць актыўны ўдзел у гэтай барацьбе. Больш 80 мільёнаў дэмакратычных жанчын аб'ядналіся ў Міжнародную дэмакратычную федэрацыю жанчын. Федэрацыя ўзначаліла барацьбу жанчын за мір, дэмакратыю і незалежнасць. Дэмакратычны рух жанчын расце і пашыраецца ва ўсім свеце.

(ШЧАСЛІВЫ КАНЕЦ)

Валенцін ЗУБ

Апавяданне

Мал. Ю. Пучынскага

СЛОВА «канец» Джэні Паркер напісала вялікімі літарамі, тры разы падкрэсліла (што значыла—гэта работа ёй парадкам надакучыла, і яна рада, што нарэшце пазбавілася яе) і толькі тады адкінулася на спінку крэсла, заплюшчыла вочы. Бледны твар і сінія кругі пад вачыма гаварылі аб яе незвычайнай стомленасці. Не прайшло і некалькіх хвілін, як галава Джэні бязвольна схілілася на плячо. Яна заснула.

Ціха адчыніліся дзверы, і ў пакой увайшла высокая, немаладая жанчына з шэрым, зямлістага колеру тварам. Яна падыйшла да Джэні і з замілаваннем на яе паглядзела.

— Спіць... Бедная мая дачушка, каторыя суткі ты сядзіш за гэтым сталом... Ну, паспі, паспі крыху.

Жанчына ледзь дакранулася да звіткоў светлых з залацістым адценнем валасоў дачкі, але гэтага было дастаткова, каб Джэні прачнулася.

— Гэта ты, мама? Я-ж цябе прасіла сачыць за мной і не даваць заснуць.

— Але-ж ты так стамілася...—паспрабавала апраўдацца маці.

— Мала што стамілася, нашай маленькай Луізе можа ў тысячы раз цяжэй там... Перш за ўсё трэба думаць аб ёй.

У старой пры напамінку аб гэтым яшчэ больш пацямнеў твар, а на вачах з'явіліся слёзы.

— Ну, добра,—замітусілася старая,—тады я пайду, чаю табе сагрэю...

Джэні падыйшла да акна і падняла штору. Мутнае сонца ледзь асвятліла яе рабочы пакой. Стол, канапа, два крэслы, этажэрка з кнігамі—усё было старэнькае, спаракнеўшае ад часу.

— Ого?—захвалявалася Джэні.—Ужо напэўна гадзін дванаццаць. Каб хоць ён нікуды не паехаў.

Джэні падбегла да тэлефона, набрала нумар.

— Хэлло, Томі! Можаш прыеджаць, сцэнарыі скончан! Што? Заўтра? Ні ў якім разе, толькі сёння! І зараз або ніколі. Так... так... Інакш я перадам яго другой студыі. Што? Чаго я так спяшаюся? Учора зноў атрымала «напамінак» і ў больш грозных выказах. Калі я праз тры дні не ўнясу выкуп, то наўрад ці ўбачу яшчэ калі-небудзь сваю дачку... А ў мяне, ты-ж сам ведаеш, на сённяшні дзень—адны нулі і ніводнай да іх палачкі. Усе мае надзеі на гэты сцэнарыі. Ты прыедзеш? Разам з шэфам? *) Добра, чакаю...

Джэні паклала трубку, падыйшла да стала, сабрала рукапіс, прыкінула яго на руцэ. «Ну, вось, дарагая мая дачушка, не доўга табе засталася цярыцца. Атрымаю за гэтую работу грошы і вызвалю цябе, а там... па-стараемся вызваліцца і ад краіны, дзе існуюць такія парадкі».

Месяц таму назад у Джэні здарылася вялікае няшчасце. Раптам знікла яе маленькая дачка. А няшчасце, як вядома, ніколі не прыходзіць адно. І ў Джэні яно здарылася ў той самы дзень, калі «першы варыянт» яе сцэнарыя быў забракаваны шэфам. Джэні доўга спрачалася і нават адмовілася яго перарабляць, бо спрэчкі былі прынцыповыя. Яе сцэнарыі выкрываў адну з самых ганебных праяў сучаснай Амерыкі. У ім расказвалася аб шайцы гангстэраў**), якая крапа

* Шэф—начальнік прадпрыемства, установы.

** Гангстэр—удзельнік бандыцкай шайкі ў ЗША.

дзяцей і наогул тэарызавала ўвесь штат. Джэні падавала гэта, як тыповую для Амерыкі з'яву, выкрывала, так сказаць, карэні гангстэрызма. Сваім творам яна сцвярджала, што гангстэрызм квітнее ў Амерыцы таму, што многія «відныя» дзеячы самі звязаны з бандамі гангстэраў. Так, у яе сцэнарыі з бандытамі быў звязаны сам сенатар штата і вярхоўны судзя, а начальнік паліцыі (што высьвятлялася ў канцы сцэнарыя) стаяў на чале банды.

Супроць такой трактоўкі гангстэрскай тэмы (да рэчы кажучы, зусім новай і праўдзівай) і выступіў шэф. Ён патрабаваў, каб шайка гангстэраў, якая дзейнічала ў сцэнарыі, была паказана менавіта шайкай, адарванай ад усіх, і што на барацьбу з ёй паўстае ўвесь штат на чале з сенатарам.

— Дык гэта-ж няпраўда, няпраўда!—крычала Джэні і стукала маленькім кулаком па стале.—Як вам не сорамна будзе паказваць такую хлусню?

Але шэф толькі ўсміхаўся. Тады яго тоўсты, адкормлены твар траціў усякі чалавечы выгляд.

— Так трэба, дарагая місіс. Так трэба...

— Ну, калі вам так трэба, то і перарабляйце яго самі, а я адмаўляюся...

Джэні сярдзіта стукнула дзвярыма і вышла.

— Не спяшайцеся адмаўляцца ад грошай,—выскачыў следам за ёю шэф,—яны вам спатрэбяцца! Даю тры дні на роздум, а потым... крыўдуйце на сябе... Больш вы нідзе не атрымаеце працы!

Але шэфу не прышлося чакаць і трох гадзін на згоду маладой сцэнарысткі. Калі Джэні прышла дахаты, яе здзівіла незвычайная цішыня... «Мусіць, маці куды-небудзь пайшла, а Луіза заснула», падумала яна.

Звычайна маленькая Луіза сустракала яе далёка ад дому, калі бачыла праз акно, што ідзе маці.

— А дзе цукерка?—пыталася яна, павіснўшы ў Джэні на шыі.

І маладая маці ніколі не забывалася пра гэты свой абавязак. А цяпер? Джэні спынілася. Размова з шэфам так расхвлявала яе, што мо' ўпершыню яна забылася купіць дачцэ падарунак. «Трэба вярнуцца, пакуль мяне ніхто не бачыў», — падумала Джэні і павярнулася ўжо, каб ісці, як раптам нейкі цяжкі стог пачуўся са спальні. Джэні кінулася туды і ўбачыла: маці яе валялася на падлозе амаль у непрытомнасці, а ў руках яна трымала нейкую зялёную паперку. Джэні глянула, і ў яе таксама падкасіліся ногі. О, гэтыя зялёныя паперкі! Яна ведала іх вельмі добра. Яны не раз дзейнічалі і ў яе сцэнарыі. Такія паперкі пакідалі гангстэры, выкрадаючы дзяцей...

Вось чаму шэфу не прышлося чакаць і трох гадзін на згоду Джэні перарабляць сцэнарыі.

2

Прыкладна праз поўгадзіны перад домам Джэні спыніўся чорны бліскучы лімузін. З яго вышлі рэжысёр Томі Кэрвуд і шэф.

— Добры дзень, місіс...—прывітаўся шэф з Джэні.—Дык значыць скончылі? Так... так... Ну і як атрымалася?

— Зразумела, горш...

— Чаму горш?

— Таму што непраўдзіва...

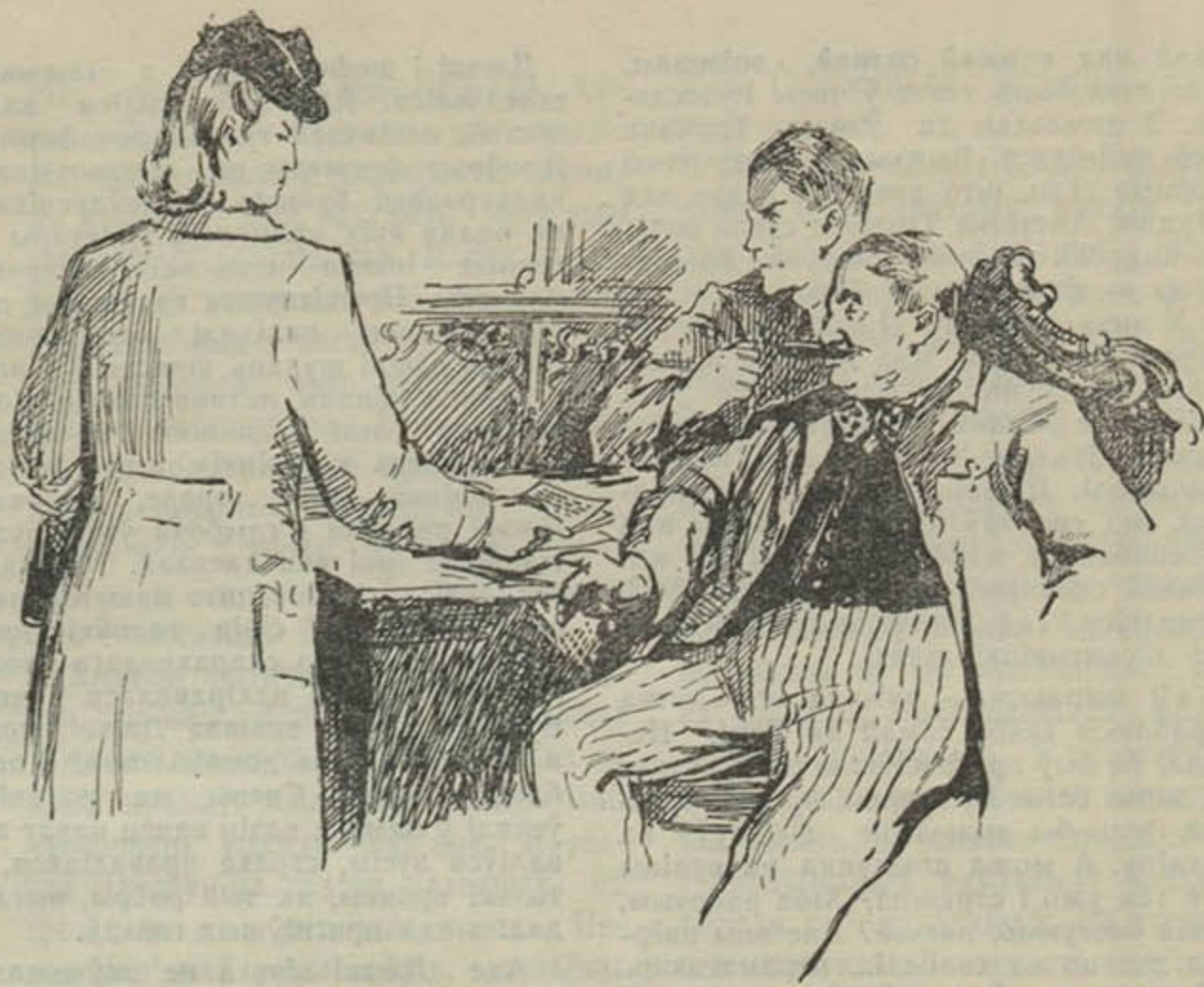
— Ну, гэта не бяда. Нам за праўду грошы не плацяць... Калі вы гатовы, дык давайце пачнем.

— Я гатова. Сядайце тут, містэр Томпсан,—паказала Джэні на старое саламянае крэсла,—а ты, Томі, на канапе.

Джэні звонку была спакойнай, але сэрца ў яе моцна калацілася. У гэтым сцэнарыі многа было чужога,

..Сцэнарыі скончаны.

...Перарабляйце яго самі.

шэфскага, але яшчэ ніколі яна так не хвалювалася за лёс свайго твору. І не дзіва, бо ад гэтага залежаў і лёс яе маленькай Луізы. «Чужыя» мясціны балюча рэзалі вушы. Ёй здавалася, што яна ілжэ, абманвае сваю старую маці, суседак, сотні і тысячы даверлівых глядачоў. І тады твар яе заліваўся гарачай чырванню. «Гэта я раблю толькі для цябе, Луіза, толькі для цябе»—мільгацела ў яе галаве ў такія моманты.

Але па ўсім было відаць, што сцэнарыі шэфу спадабаўся. Выраз яго твару рабіўся ўсё мякчэй.

— Ол райт!—ускрыкнуў ён, калі Джэні скончыла.—Усё добра. Віншую вас з перамогай. Вось толькі канец трэба перарабіць. У вас гэтая спявачка выкідаецца з дзесятага паверха, не дачакаўшыся, пакуль яе выкупіць. Гэта не добра. Трэба, каб быў «хэпі энд»—шчаслівы канец, разумеете? Зрабіце, напрыклад, што адзін з гангстэраў у яе закахаўся і выкрадае ад сваіх-жа таварышоў. Га, Томі, як ты на гэта глядзіш? Потым яны жэняцца.

— Гэта будзе арыгінальна! У мяне на ролю такога станоўчага гангстэра ёсць добрая кандыдатура. Я за такі канец.

— Ну, гэта проста глупства!—горача загаварыла Джэні.—Нельга-ж прывешваць шчаслівыя канцы да ўсіх падрад фільмаў. Гэта-ж толькі выклікае недавер'е ў глядача. Канец, які я зрабіла ў гэтым сцэнарыі, зусім лагічны. Успомніце ўсю сітуацыю. Дзяўчына жыла з бацькам на ферме. Жылі вельмі бедна. Але ў яе цудоўны голас. Аднойчы каля дома ламаецца машына выдатнага кампазітара. Ён чую прыгожы спеў дзяўчыны і забірае яе ў горад. Дапамагае вучыцца. Паступова яна робіцца вядомай спявачкай. Кампазітар — чалавек стары, і калі гангстэры выкрадаюць з канцэрта яго выхаванку, адзіную радасць жыцця, ён не вытрымлівае і памірае. Хто-ж можа выкупіць яе?

Вось таму я і прапаную зрабіць так, каб у яе закахаўся адзін з ганг-

стэраў. Гэта будзе гучэнь па-новаму. А галоўнае: не толькі фільм, але і ўсіх нас прывядзе да шчаслівага канца. «Хэпі энд» — яшчэ адна гарантыя поспеху фільма. Ад такіх гарантый я не маю права адмаўляцца.

— Добра, зраблю вам «хэпі энд!» Толькі дайце мне сёння трохі грошай, каб я магла выкупіць дачку.

— Грошы дам вам толькі пасля таго, як сцэнарыі закончыце псунасю.

— Я прашу вас, містэр Томпсан!—ускрыкнула Джэні.

— Перарабіце да заўтра і заўтра ж атрымаеце грошы...

3

Машына імчалася на апошняй хуткасці, парушаючы ўсе правілы руху. Але Джэні, нецярпліва сціскаючы рукі, ні то прасіла, ні то загадвала шофера: «Хутчэй, прашу вас, хутчэй! Плачу ўдвая за кожны кілометр». Шофер таксі коса паглядаў на ўзбуджаную, усхваляваную жанчыну і амаль увесь час націскаў на сігнал. Джэні не магла ўжо дачакацца той шчаслівай хвіліны, калі яна прыцісне да грудзей сваю адзіную, любімую дачушку. «Што з ёй? Як яна жыве там? Ці чакае мяне?» — такія пытанні не выходзілі з галавы маладой маці.

«Хэпі энд» — успомніла Джэні. Гэты «шчаслівы канец» яна рабіла так старанна, успамінала ўсе, нават самыя дробныя заўвагі шэфа. Яна пісала і плакала. Гонар, сумленне, сваё асабістае «я» — усё было зломлена, пакамечана шэфам. Яна больш не адчувала сябе чалавекам. «Я — машына, гаварыла сабе Джэні, жывайны аўтамабіль, паслухмяны рукам шофера: захоча — паверне ўправа, захоча — улева».

Успомніўся ёй першы сцэнарыі. Тады атрымаўся праўдзівы, хвалюючы фільм. Яна расказвала аб лёсе амерыканскага салдата, які загінуў далёка ад радзімы ў барацьбе з фашызмам. І якой шчаслівай яна адчувала сябе, з якім захапленнем праца-

валя над кожнай сцэнай, эпізодам. Але гэта было яшчэ ў часы Рузвельта. З прыходам да ўлады Трумэна ўсё змянілася. Выплылі на паверхню чорныя сілы, што хаваліся недзе пад спудам. Амерыка Трумэна стала вельмі падобна да сваёй нядаўняй праціўніцы — гітлераўскай Германіі.

У знак пратэсту Джэні доўгі час нічога не пісала. Яна пайшла працаваць настаўніцай. Але школа так даўно не рамантавалася, што пагражала абвалам. Заняткаў у ёй не распачыналі. Джэні засталася без працы, без сродкаў існавання. Тады яна прапанавала адной з кіностудый напісаць сцэнарыі аб гангстэрах. Шэф згадзіўся. Так Джэні зноў вярнулася на пісьменніцкі шлях.

«Я зміраюся — думала яна — хутка зраблюся такой самай як Томі. Некалі ён быў прагрэсіўным рэжысёрам, а зараз бегае за шэфам, як той цюцька, хоць-бы толькі не выкінуў на вуліцу. А можа апынуцца на вуліцы не так ужо і страшна? Хіба рабочым, якія бастуюць, лягчэй? Але яны цвёрда стаяць на сваім і... перамагаюць. Ды што я раўняюся?.. Там калектыў, арганізаванасць, ім лягчэй...»

«Калектыў, арганізаванасць...» — загаварыў раптам у Джэні нейкі другі голас. Перад яе вачыма ўсплыла немалая жанчына, бедна апранутая, але з валавым і рашучым тварам. Здаецца міс Грэтсан. Як бачыш, усё гэта адны адгаворкі. Міс Грэтсан прыходзіла ад «Саюза дэмакратычных жанчын Амерыкі» і прапанавала табе ўступіць у члены. А хіба гэта маленькі калектыў? Хіба ты на яго не магла абаперціся?

Машына выехала за горад. Джэні паглядзела на «план», які ёй прыслалі пасля таго, як яна перавяла грошы «да запатрабавання» нейкаму містэру Эрвіну Брэдлі, і папрасіла шофера спыніцца. «План» паказваў, што прыехалі на месца.

Джэні і шофер вышлі з машыны, аглядзеліся. Яны знаходзіліся каля пустой, пакінутай гаспадаром фермы. Дробныя фермеры не вытрымлівалі канкурэнцыі буйных землеўласнікаў, на палях якіх працавалі трактары і розныя іншыя сельскагаспадарчыя машыны. Прыціснутыя голадам і падаткамі, яны пакідалі насяджаныя гнёзды і ішлі шукаць шчасця ў горад.

Стаяла цёплая летняя раніца. Сонца яшчэ толькі паднялося і не паспела асушыць «слязінікі», што павіслі на галінках дрэў, траве, лісціках. Джэні радасна і глыбока ўздыхнула. Нарэшце такі яна даехала. Сарвала некалькі васількоў, што павыторквалі свае прыгожыя сінія галоўкі праз шыліны старога спарэхнелага плоту, і хуткім крокам накіравалася ў дом. Будынак, куды зайшла Джэні, можна было назваць домам толькі з асобага дазволу. Сцены на палавіну ўехалі ў зямлю, адзін канец нават абваліўся зусім, страху правалілася, і толькі кроквы, як тыя робры, выглядалі з-пад прагніўшых гонтаў.

Але Джэні нічога не заўважала. Яна думала толькі аб «шчаслівым канцы» ў жыцці. Зараз яна ўбачыць сваю дачку. На парозе Джэні спынілася. Са святла яна нічога не бачыла. Паступова вочы яе звывкліся з прыцемкамі ў пакоі. У вуглу яна заўважыла кучу нейкіх ануч. Джэні падбегла да ложка, пакрытага старэннякаю коўдрай. Здавалася, ён быў пусты. Некалькі секунд Джэні стаяла нерухома, не адважваючыся дакранацца да коўдры. Потым яна працягнула руку, асцярожна ўзялася за край коўдры і рэзкім рашучым рухам адкінула яе...

Дзікі, прарэзлівы крык раптам аглушыў шофера. Нічога не разумеючы, ён кінуўся ў хату. На падлозе ля ложка, раскінуўшы рукі, ляжала ў непрытомнасці маладая жанчына, а на

ложку, выцягнуўшыся ў струну, ляжала мёртвае цела маленькай дзяўчынкі.

4

Прайшло некалькі дзён. Джэні сядзела ў сваім кабінце і тупа глядзела ў адну кропку. Сагнуты цвік на сцяне — вось што так прыцягвала яе ўвагу. Яна змізарнела настолькі, што без пабочнай дапамогі, здавалася, не зможа падняцца.

Раптам без стуку, як віхор, у кабінет уварваўся Томі. Ён быў моцна ўзбуджаны і ваяўніча размахваў кароченькімі рукамі.

— Я паслаў яго к чорту! — радасна абвясціў ён.

Джэні крыху кранула брываммі...

— Што, што ты сказаў? Паўтары...

— Я паслаў шэфа к чорту і адмовіўся ставіць фільм па твайму сцэнарыю.

— Не можа гэтага быць! — ускочыла Джэні. — Раскажы толкам, што здарылася?

— Наш шэф — гангстэр! Гэта ён выкраў тваю дачку, каб прымусіць цябе перарабляць сцэнарыі. Аб гэтым я даведаўся зусім выпадкова. Ён лаяў свайго сакратара, праз якога ўсё гэта рабілася, за тое, што той патраціў многа грошай на лячэнне тваёй дачкі. Яна ў іх захварэла брушным тыфам. У знак пратэсту я і адмовіўся. І хоць я цяпер на вуліцы, але адчуваю сябе так лёгка, быццам у мяне гара з плеч звалілася. Я зразумеў, што так жыць далей нельга, мы павінны пратэставаць, змагацца!

— Ты маеш рацыю, Томі! Мы павінны змагацца!

Джэні падышла да тэлефона, набрала нумар. «Хэло! Гэта міс Грэтсан? Гаворыць Джэні Паркер. Прашу вас лічыць мяне членам «Саюза дэмакратычных жанчын Амерыкі!»

ПРАЧЫТАЙЦЕ ГЭТУЮ КНИГУ

„Я СНЫ БЕРАГ“

(Новая аповесць Веры Пановай)

ЁСЦЬ кнігі, з якімі шкада развітацца, шкада закрыць апошнюю старонку. Такія кнігі чытаеш і перачытваеш, хвалюешся разам з героямі, смяешся і плачаш разам з імі — тваімі новымі, добрымі таварышамі. Да такіх драўдзівых, жыццёвых твораў адносіцца новая аповесць лаўрэата Сталінскай прэміі Веры Пановай «Ясны Бераг» (надрукаваная ў часопісе «Звезда», № 9, 1949 г.).

Цікавым, поўнакроўным жыццём жывуць людзі ў соўгасе «Ясны Бераг». Дзея адбываецца ў першыя пасляваенныя гады. Тут мы сустракаемся з маладым дырэктарам соўгаса Карасцялёвым, які вярнуўся

з фронту і, не палюхаючыся цяжкасцям, узяўся за аднаўленне разбуранай гаспадаркі. Карасцялёў — чалавек вялікіх творчых магчымасцей. Але не ўсе пытанні вырашае ён правільна. У пачатку аповесці мы бачым, як да Карасцялёва прыязджае ў госці старшыня беларускага калгаса Іван Грэчка за «таварыскай дапамогай». Грэчка, не глядзячы на вялікую дапамогу, якую аказвае дзяржава вызваленым раёнам, заняўся ў прыватным парадку набыццём цёлак для свайго калгаснага статка. Карасцялёву спадабаўся вясёлы, гаваркі Грэчка, ён вырашае, што нельга быць «бяздушным чалавекам» і прадае з свайго соўгаса лепшую пародзістую цёлку Аспазію. Не зразумеў-

шы суадносін паміж прыватным і грамадскім, Карасцялёў робіць памылку, якую справядліва рэзка асуджаюць яго таварышы. Родная маці не можа дараваць сыну гэтага антыграмадскага ўчынку: «Не бачыў ён, як яно ўсё цяжка стваралася і як цяжка было ў вайну зберагчы. Яны з маленства прывыклі, што там новы завод пунчаны, там канал пабудавалі, там сто МТС, ім здаецца, што заўсёды так было і ніякай цяжкасці тут няма».

Опачатку Карасцялёў не хоча нават перад самім сабой прызнацца ў зробленай памылцы. Але з кожным днём ён пачынае разумець сваю віну перад соўгасам. Асабліва ўплывае на яго размова з сакратаром партбюро

Бекішавым. Бекішаў — спакойны, разумны, удумлівы чалавек—сілай логікі пераконвае Карасцялёва: «Чаму хвалююцца людзі? Таму, што гутарка ідзе аб каштоўнасцях, давераных нашаму калектыву». На ўсё жыццё запамніў гэта Карасцялёў.

Светла і радасна абмаляваны ў аповесці вобразы простых людзей працы. Кожны вобраз, як жывы, устае перад намі. У кожнага—свае асаблівасці, свой унутраны свет, свае перажыванні. Але ўсе разам аб'яднаны адным вялікім пачуццём любові да працы на шчасце савецкай Радзімы. Вось, напрыклад, соўгасны сталяр Алмазаў: «Ён любіў сваю прафесію. Яму падабалася, што ад яго намаганняў ёсць для дзяржавы наяўная карысць. Падабалася рабіць рэчы, якія будуць служыць доўга».

Асабліва ярка паказаны ў аповесці жаночыя вобразы. Маці Карасцялёва Настасья Пятроўна—былая батрачка, а цяпер—першы чалавек у соўгасе, даярка Нюша Уласава, настаўніца Мар'яна і, нарэшце, бабуля Карасцялёва, — апісаны пісьменніцай з вялікім майстэрствам. Даярка Нюша Уласава кахае Карасцялёва. І гэтае чыстае дзявочае пачуццё дапамагае Нюшы ў працы. Яна з падвоенай энергіяй даглядае сваю халмагорку Стрэлку. Нюша не гоніцца за пахвалай, за славай. «Нюша адказвала каротка. Ёй не падабалася, што столькі ходзіць народу. Каровам неспакойна. Карова любіць цішыню».

Нюша, дзякуючы настойлівасці і цярдлівасці, дабіваецца высокіх паказчыкаў: семдзесят два і дзве дзеся-

тых літры ў дзень дае Стрэлка. Але сама Нюша, не глядзячы на шматлікія віншавальныя тэлеграмы, скромна адказвае: «Не разумею, што яны знаходзяць асаблівага». Нюша даведваецца аб узаемным каханні паміж Карасцялёвым і настаўніцай Мар'янай. Зразумела, што дзяўчына перажывае, смуткуе, але ў яе сэрцы няма расчаравання, яе працоўнае натхненне гарыць з нягаснучай сілай. Нюша едзе ў горад вучыцца. Праз тры гады прыедзе ў свой соўгас яна—зоатэхнік Ганна Уласава!

Хвалюе чытача і вобраз настаўніцы Мар'яны. З першага дня работы ў школе яна сэрцам прывязваецца да сваіх вучняў. «Пачуццё велізарнай адказнасці ўразіла Мар'яну. Народная настаўніца. Народ даверыў ёй трыццаць дзве дзіцячыя душы». Перад Мар'янай устае воблік, «знаёмы да драбнейшых рысаў, хаця яна бачыла яго толькі на партрэтах; і з ім яна загаварыла ў думках: «Таварыш Сталін!—сказала яна.—Я разумею, як гэта цяжка. Але я аддам сэрца».

У сваёй новай аповесці Вера Панова праявіла сябе, як тонкі знаўца дзіцячай псіхалогіі. Дзеці — Сярожа, Вася, Надзя і Фіма, узятых з жывой рэчаіснасці, паказаны надзвычай удала. Вось мы бачым маленькага сына Мар'яны Сярожу, які прыручыў галку, корміць яе, а пазней вельмі хвалюецца з паводу яе знікнення. «Да яе прыляцела другая галка, яны падоўгу гулялі разам па дварэ і аб нечым раіліся.—Яны паляцаць, — сказала Мар'яна. — Яны надумаліся віць гняздо. З гэтым нічога не паро-

біш, Сярожанька. Птушка павінна віць гняздо».

Аповесць «Ясны Бераг» радуе чытача і сваім светлым, мяккім гумарам. Добры смех выклікае галоўны бухгалтар соўгаса Лук'яныч, у якога ў жыцці былі дзве страсці: гадавая балансавая справаздача і... човен! Характэрным атрымаўся і вобраз бабулі Карасцялёва, якая захаплялася навукова-папулярнай літаратурай. «Прачытаўшы апісанне якой-небудзь хваробы, яна тэрмінова знаходзіла гэтую хваробу ў сябе і з цікавасцю наглядала за яе развіццём». Бабуля захаплялася і астраноміяй: «Ёй падабалася прыгожыя і незразумелыя словы: галактыка, космас, спектральны аналіз... У святле высокіх слоў і грандыёзных уяўленняў бабуля адчувала сябе шчаслівай. На гаспадарцы навуковыя заняткі адбіваліся дадатна. Яна і гуркі саліла навукова, і розныя сакрэты ведала—як перабраць і перамерыць пух, каб падушкі былі высокія і мяккія» і г. д.

Прыгожа і маляўніча апісана ў аповесці «Ясны Бераг» прырода. І калі чытаеш раздзел за раздзелам, то здаецца, што сам ты ходзіш па гэтых багатых заліўных лугах, косіш і складаеш сена ў стагі, збіраеш у лесе рознастайныя грыбы.

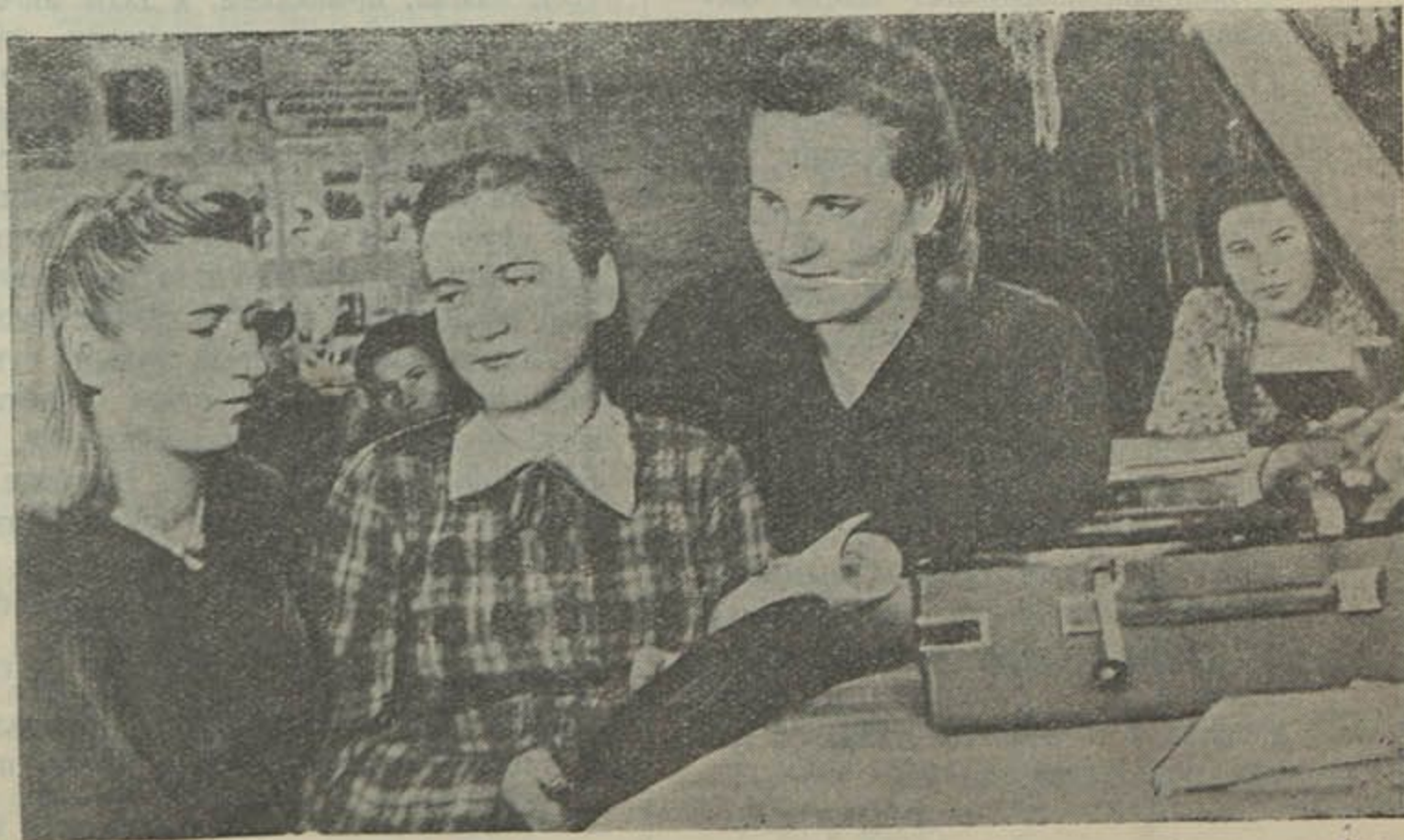
Радасным пачуццём новага прасякнута ўся аповесць «Ясны Бераг». Простыя савецкія людзі, якія дзейнічаюць, працуюць, любяць і перажываюць,—глядзячы на нас са старонак аповесці, як нашы добрыя знаёмыя, якія разам з усім народам будуць яснае, шчаслівае жыццё.

Эдзі АГНЯЦВЕТ.

Менш двух год існуе калгас імя Молатава ў вёсцы Шутавічы Смаленскага раёна Маладзечанскай вобласці, а як змянілася аблічча вёскі! Тут ёсць свой цагельны завод, млын, пабудавана тыпавая канюшня, свіран, кузня, будынак праўлення. Зараз будуюцца новы кароўнік, свінарнік, закладваюцца парнікі, абсталёўваецца радыёвузел. У 1949 годзе калгас сабраў добры ўраджай жыта, бульбы, ільну. Калгаснікі атрымалі на працадзень па 4 кг хлеба, многа бульбы, гародніны. Калгас набыў аўтамашыну, 2 радковыя сеялкі, 2 жняўкі, 4 конныя малатарні і інш.

На здымку: перадавыя ільнаводкі калгаса (злева направа) З. Варанішчэ, С. Асіпоўская і С. Куліцкая.

Фото К. Якубовіча.

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ

АКТИВІСТКІ ПАРАВОЗНАГА ДЭПО

Па дарозе ў кірунку да 36-й чыгуначнай школы спяшаецца Ганна Васільеўна Вязоўская, старшыня жаночага савета паравознага дэпо станцыі Орша.

— Куды, Ганна Васільеўна? — пытаюся я.

— На выбарчы ўчастак. Пагляджу, што зроблена па абсталяванню дзіцячага пакоя.

Ганна Васільеўна — паважаны чалавек у нашым дэпо. Як старшыня жаночага савета, яна з'яўляецца душой усякага добрага пачынення. Шмат карысных спраў зрабіў наш жаночы савет. Жанчын-актывістак часта можна бачыць у цэхах дэпо, у інтэрнатах паравознікаў, у дэпоўскай сталовай. Члены жаночага савета сістэматычна дапамагаюць паравозным брыгадам прыводзіць у культурны выгляд лакаматывы. Дзякуючы нашым клопатам, прыемнік ўвайсці ў пакой інтэрнатаў — так там чыста, утульна, прыгожа; і ў цэхах чыста, на сценах — плакаты, лозунгі. Нашы жанчыны шмат дапамаглі, каб рабочых хутка і культурна абслугоўвалі ў сталовай. Энергічна змагаемся мы за палепшанне ўмоў працы чыгуначнікаў, дапамагем у барацьбе за ахову працы рабочых.

Ганна Васільеўна Вязоўская вядзе гурток па вывучэнню біяграфіі І. В. Сталіна і кароткага курса гісторыі ВКП(б), у якім стала займаюцца 16 чалавек.

Жанчыны-актывісткі часта бываюць у чыгуначнай больніцы. Гэтай зімой яны стварылі там бібліятэку ў 150 кніг. Хворыя ахвотна чытаюць, а пры сустрэчах выражаюць нам сваю ўдзячнасць.

У халодныя студзенскія дні, калі мороз часам дасягаў 40°, жаночы савет арганізаваў дастаўку гарачай стравы на рабочыя месцы тры разы ў дзень: у цэхі дэпо, на паравозы, у стрэлачныя будкі і г. д.

Па нашай ініцыятыве адрамантаван ленынскі куток у дэпо, пры нашым актыўным удзеле праводзіцца рамонт спецвопраткі паравознікаў і г. д. Мы ад душы жадаем, каб паравознае дэпо станцыі Орша было лепшым у рэспубліцы і справай дапамагем гэтаму.

Р. РЫЖКІНА,

член жаночага савета.

Нам пішучь

Павышаем удойнасць кароў

Працуючы даяркамі ў калгасе «Рассвет» Кіраўскага раёна Бабруйскай вобласці, мы дабіліся высокай удойнасці кароў. Обедзве мы ў 1949 годзе надаілі больш чым па 5000 літраў малака ад кожнай замачаванай за намі каровы. Многія даяркі не толькі нашага, але і іншых раёнаў, звяртаюцца да нас з просьбай напісаць, як мы гэтага дабіліся.

Рабочы дзень на нашай жывёлагадоўчай ферме пачынаецца заўсёды ў 4 гадзіны раніцы.

Зімой у гэты час у кароўніках уключаецца электрычнае святло. Мы даем каровам кашыцу з канцэнтратаў (макуха або камбікорм) і тут-жа першы раз доім. У пяць гадзін электрычнасць у кароўніку гасне, і каровы, як па камандзе, кладуцца адпачываць. Гэта мы практыкуем так званы ўмоўны рэфлекс — каштоўны вопыт акадэміка Паўлава.

Праз 6 гадзін на другое снаданне каровы атрымліваюць па 20 кілограмаў сакавітых каранёплодаў. У гэты час мы праводзім другое даенне.

Зімой каровы знаходзяцца на паветры па 30 — 40 хвілін, а летам начуюць на свежым паветры ў спецыяльна выгараджаных месцах. Пасвінца жывёла невялікімі групамі па культурных выпасах.

Днём у чатыры гадзіны ў кармушкі каровам мы кладзем сілос і пачынаем даенне. Апошні раз кормім кароў у дзевяць гадзін вечара. Даем ім па два кілограмы вараных канцэнтратаў. Для больш высокапрадуктыўных кароў гэтую норму павялічваем удвая і апошні раз доім.

Што-ж датычыць грубых кармоў — сена, саломы, канюшыны — мы даем іх у дастатковай колькасці чатыры разы ў суткі. Правільным рэжымам догляду і кармлення кароў мы дабіліся павышэння іх удойнасці. У сваёй рабоце мы адчуваем дапамогу праўлення калгаса: для кароў заўсёды ёсць корм, пабудаваны добрыя кароўнікі.

У гэтым годзе на жывёлагадоўчых фермах многія працэсы працы механізаваны. У кароўніках ёсць аўтапаілка, драбленне макухі робіцца электраматорам, набыта каранерэзка, усюды ёсць электрычнае святло.

У 1950 годзе мы абавязаліся павысіць удойнасць кароў да 6 000 літраў.

Даяркі Е. ШЧЭРБІЧ,
Н. ЮШКЕВІЧ.

Калгас — шлях да шчасця

Калі ў нашай вёсцы загаварылі людзі, што трэба стварыць свой калгас, прызнаюся, я тады яшчэ думала, што калгас — нешта чужое, далёкае, дзе людзі не маюць нічога. Каб супакойца, параныхла пераканацца на ўласныя вочы. Аднойчы накіравалася ў калгас імя Варашылава нібыта з намерам купіць авечку. Тое, што я ўбачыла там, выклікала ў мяне прыемнае ўражанне. На фермах стаяла сытая, дагляджаная жывёла, у свірнах былі поўныя засекі збожжа. Кожны калгаснік меў сваю карову, свіней, авечак, ітку. Чэсная праца калгаснікаў добра аплачвалася. Усё гэта мяне надта здзівіла, бо і зямля тут ад нашай не лепшая і такіх-ж самых людзі.

З таго часу перастала мучыць сумненне. І калі раней мяне ўгаварвалі, то цяпер я сама стала агітатарам. Расказвала жанчынам сваёй вёсцы аб тым, што бачыла ў калгасе. Разам з Філіпук Надзеяй, Ларковай Еўдакіяй, Змітрук Наталляй, Панасюк Мар'яй агітавала жанчын за арганізацыю калгаса ў роднай вёсцы Шчэглікі, за жыццё па-новаму.

І трэба было бачыць, як закіпела работа ў нашым калгасе «Чырвоны Бераг». Усе працавалі добрасумленна. Ураджай выраслілі на славу. Своечасова разлічыліся з дзяржавай і атрымалі па працадзень па 5 кілограмаў збожжа.

Я не мыслію цяпер жыцця без калгаса. Так думаюць у нас усе калгаснікі, якія на ўласным вопыце пераканаліся ў тым, што калгас — шлях да шчасця.

Ганна ГРЫЦУК.

Брэсцкая вобласць,
Жабінкаўскі раён.

СЛУЖУ НАРОДУ

ТРЫ гады таму назад я была выбрана дэпутатам Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Я добра памятаю прамову таварыша Сталіна на перадвыбарчым сходзе выбаршчыкаў Сталінскай выбарчай акругі г. Масквы, у якой правадыр паказаў асноўныя асаблівасці савецкай дэмакратыі, намалюваў вобраз дзяржаўнага дзеяча ленінскага тыпу. Дэпутат — слуга народа. Ён павінен мацаваць сувязь са сваімі выбаршчыкамі, чула і ўважліва адносіцца да іх запатрабаванняў, актыўна і настойліва змагацца за палепшанне работы дзяржаўнага апарата. Ён павінен заўсёды памятаць, што выбаршчыкі патрабуюць ад яго правільнасці, цвёрдасці, партыйнай прынцыповасці ў вырашэнні дзяржаўных спраў.

Гэтыя ўказанні таварыша Сталіна я ўзяла за аснову ў сваёй рабоце дэпутата.

За тры гады дэпутацкай дзейнасці формы маёй сувязі з выбаршчыкамі былі розныя. Але заўсёды, нават пасля атрымання ліста або заявы выбаршчыка, я стараюся асабіста з ім сустрэцца, лічачы, што такая жывая сувязь дае магчымасць лепш разабрацца ў справе.

Таварыш Сталін вучыць: дэпутат, які мае справу з выбаршчыкамі, заўсёды павінен памятаць, што гутарка ідзе не толькі аб задавальненні законнай просьбы аднаго чалавека, але і аб барацьбе за ўмацаванне сацыялістычнай законнасці, за палепшанне дзейнасці дзяржаўнага апарата. Пераканаўшыся, што справа тармозіцца па віне той ці іншай установы, я звяртаюся ў вышэйшыя органы, асвятляю падобныя факты на старонках рэспубліканскіх газет, выязджаю сама на месца і дабіваюся станоўчых вынікаў.

Бывае так, што рашэнне па той ці іншай справе вынесена, а выбаршчык чакае, калі-ж, нарэшце, яно будзе рэалізавана. Асабліва часта такое становішча назіраецца пры вырашэнні аліментных спраў. Па адной такой цяжкай справе мне нават прышлося выехаць у Маскву, каб на месцы жыхарства і службы адказчыка дабіцца хутчайнай рэалізацыі рашэння суда.

Асабліва чула і ўважліва я стараюся адносіцца да просьбаў прастарэлых і патрэб дзяцей. З Міністэрствам сацыяльнага забеспячэння, з абласным, гарадскім і раённым аддзеламі гэтага міністэрства ў мяне пастаянная жывая сувязь. Пенсійныя справы патрабуюць чоткага афармлення, і кожнаму выбаршчыку трэба растлумачыць, дзе і як дастаць або аднавіць патрэбныя дакументы, дапамагчы паскорыць працоўванне справы і г. д.

Работа дэпутата вялікая, шматгранная, цікавая.

Я — педагог. Больш 25-ці год працую ў чыгуначнай 44-й сярэдняй школе ст. Мінск. Школа налічвае каля тысячы вучняў. Яна стала мне роднай і дарагой. Зразумела, што мне, як загадчыку навучальнай часткі, прыходзіцца адказваць за пастаноўку вучэбна-выхаваўчай работы ў школе. З глыбокім задавальненнем магу сказаць, што школа забяспечвае высокую якасць ведаў вучняў, што педагогічны калектыў школы выконвае вялікую грамадскую работу, упарта працуе над павышэннем сваёй палітычнай адукацыі і педагогічнага майстэрства.

Я не ўяўляю свайго жыцця па-за школай, па-за сувяззю з дзецьмі, па-за іх інтарэсамі.

З. А. Чарнагорцава.

Мы, педагогі, навучаючы і выхоўваючы дзяцей, часта не ведаем, якія творчыя магчымасці закладзены ў нашых выхаваннях, мы павінны заўсёды імкнуцца знайсці ключ да адшукання гэтых магчымасцей, павінны беражліва вырошчваць сваіх выхаванцаў, як садоўнік вырошчвае маладое дрэўца, павінны быць чулымі да іх і ўсімі мерамі развіваць іх здольнасці, падтрымліваць іх добрыя схільнасці.

Многія з выпускнікоў нашай школы з'яўляюцца сталінскімі стыпендыятамі, многія, атрымаўшы вышэйшую адукацыю, плённа працуюць на адказных пастах ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, многія са зброяй у руках гераічна абаранялі ў гады Вялікай Айчыннай вайны нашу Радзіму. Тое, што наша школа на працягу многіх год лічыцца адной з лепшых у сталіцы па паспяховасці, пастаноўцы выхаваўчай работы сярод вучняў, з'яўляецца маім адказам на давер'е выбаршчыкаў.

З. ЧАРНАГОРЦАВА,

заслужаная настаўніца школы БССР, дэпутат Вярхоўнага Савета БССР.

г. Мінск.

„Работніца і сялянка“ дапамагла

У рэдакцыю часопіса «Работніца і сялянка» паступіў сігнал ад калгасніцы калгаса імя ЦК КП(б)Б Мінскага рэёна аб тым, што старшыня калгаса Лугавы парушае Статут сельгасарцелі, разбазарвае калгасныя сродкі і т. д.

Сакратар Мінскага сельскага райкома КП(б)Б т. Н. Альхімовіч паведамляе, што факты, указаныя ў лісце, пацвердзіліся. За парушэнне Статута сельгасарцелі і злоўжыванні старшыня калгаса Лугавы з работы зняты і прыцягнут да партыйнай адказнасці.

Парады па кулінарыі

БАРАНІНА СМАЖАНАЯ З БУЛЬБАЙ

(на 4 чалавекі)

Колькасць прадуктаў:

Бараніны — 500 грамаў, бульбы — 1 кілограм, тлушчу — 1 лыжку, цыбулі рэпчатой — 1 штуку, часнаку — 1—2 долькі ад галоўкі, солі — $\frac{1}{2}$ лыжкі, перцу молатага — шчапотку.

СПОСАБ ПРЫГАТАВАННЯ

Бараніну прамыць, пакласці ў глыбокую патэльню, пасаліць, пасыпаць перцам і нацерці часнаком, паліць тлушчам і паставіць смажыць у гарачую духоўку ці печ. Калі бараніна зверху зарумяніцца, пакласці туды ачышчаную і нарэзаную кубікамі бульбу і дробна нарэзаную цыбулю і ўсё гэта смажыць да атрымання румянай бульбы і сочнай мяккай бараніны. У часе смажання сачыць, каб у патэльні быў сок, якім час ад часу паліваць бульбу і бараніну. Калі сок выпарыцца, трэба падліць крыху вады.

ЯЕШНЯ

На 5—6 яек (або 2—3 сталовых лыжкі яечнага парашка) — 1 чайную лыжку масла.

Яйкі выпусціць у міску, прыбавіць на кожнае яйка сталовую лыжку вады або малака, пасаліць, добра ўзбіць і выліць на разагрэтую, змазаную маслам патэльню, смажыць на працягу 1—2 мін., затым паставіць у гарачую духавую шафу на 5 мін. Калі няма духавой шафы, патэльню з яйкамі ў час смажання трэба накрыць крышкай або талеркай. Гатовую яешню зараз-жа падаць на той-жа патэльні або перакласці на падагрэтую талерку.

Яешню можна прыгатаваць з чор-

ным хлебам, грыбамі, бульбай, зялёнай цыбуляй, кабачкамі, памідорамі, каўбасой, салам, шпігам і інш. Усе гэтыя прадукты, нарэзаныя тонкімі лустачкамі або невялікімі кавалачкамі, трэба падсмажыць на масле да гатоўнасці, а затым заліць узбітымі яйкамі і падсмажыць, як звычайна.

Таксама прыгатаўляецца яешня з ячнага парашка, пасля таго як яго напярэдне разводзяць вадой указаным вышэй спосабам.

ЯЕШНЯ МАЛОЧНАЯ

На 5—6 яек — 1 шклянку малака і 1 чайную лыжку масла.

Яйкі выпусціць у міску, прыбавіць соль, добра змяшаць відэльцам і, не перастаючы мяшаць, уліць малака. Прыгатаваную масу выліць на гарачую патэльню, змазаную маслам, і запячы ў духавой шафе або на лёгкім агні, накрывшы патэльню крышкай.

У выпадку прымянення ячнага парашка — 2—3 сталовых лыжкі яго развесці напярэдне $\frac{1}{2}$ шклянкі малака і пасаліць.

СЫРНІКІ З ТВАРАГУ З БУЛЬБАЙ

На 500 г. тварагу і 800 г. бульбы — 2 сталовых лыжкі масла, 1 яйка (або $\frac{1}{2}$ ст. лыжкі ячнага парашка), 1 шклянку пшанічнай мукі.

Зварыць не абіраную бульбу, ачысціць, пакласці ў міску або іншую посуду і размяць драўляным пестікам або лыжкай. Размятую бульбу перамяшаць з тварагом, прапусціць праз мясарубку, прыбавіць сырое яйка або разведзены яечны парашок, соль і $\frac{1}{2}$ шклянкі мукі. Усё гэта добра размяшаць, зрабіць з тварожнай масы ляпешкі, абкачаць іх у муцэ і пад-

смажыць з абодвух бакоў у масле да ўтварэння румянай скарыначкі.

Да сырнікаў можна падаць смятану, прастаквашу, фруктовы або малочны кісель.

САЛОДКАЯ СЫРКОВАЯ МАСА

На 500 г. тварагу — 50—100 г. слівачнага масла, 3 сталовых лыжкі смятаны, $\frac{1}{2}$ шклянкі цукру, $\frac{1}{2}$ парашка ваніліну.

Слівачнае масла разрэзаць на маленькія кавалачкі і, склаўшы ў невялікую каструлю, выбіваць (вымешваць) драўлянай лапатачкай да таго часу, пакуль яно не пабялее і не зробіцца пышным. Пасля гэтага прыбавіць цукар, ваніль і $\frac{1}{4}$ чайнай лыжкі дробнай солі. Усё гэта добра перамяшаць і затым прыбаўляць невялікімі часткамі тварог, працёрты праз сита, і смятану, кожны раз старанна вымешваючы.

Гатовую тварожную масу пакласці горкай на блюда і абраўняць нажом; да падачы на стол паставіць у халоднае месца.

У сырковую масу можна дабавіць 1 сталовую лыжку какао або 1 чайную лыжку парашка карыцы, а таксама дробна нарэзаныя цукаты, арэхі і прамыты ізіум.

СУХАРЫКІ К ЧАЮ

100 г. смятаны, 1 яйка, 1 шклянку цукру, 50 г. слівачнага масла расцерці да бяла. Пакласці 100 г ізіому. Калі няма ізіому, можна ўзяць добра прамытую, дробна пасечаную курагу, $\frac{1}{2}$ чайнай лыжкі соды і 3 шклянкі мукі. Цеста добра выбіць і раздзяліць на 3—4 вузкія доўгія каўбаскі ва ўсю даўжыню невялікага ліста і спячы іх.

Калі будуць гатовы, раздзяліць іх на сухарыкі і падсушыць у печы.

АДКАЗЫ НА ПЫТАННІ ЧЫТАЧОУ

Парады касметолага

ЯК ПАЗБАВІЦЦА АД ВУГРОУ

Перад тым, як знішчыць вугры, трэба распарыць скуру на твары. Можна зрабіць гэта ў лазні і, прышоўшы дамоў, хутка заняцца далейшымі працэдурамі. Можна рабіць і гарачыя кампрэсы. Для гэтага трэба намачыць у гарачай вадзе (градусаў 60) складзены ў некалькі столак ручнік і прыкладаць да таго месца, дзе ёсць вугры. Так прарабіць некалькі разоў на працягу, прыкладна, дзесяці мінут. Есць і трэці спосаб: падагрэць невялікую колькасць вады ў тазе на электрычнай плітцы да таго, каб вадзе закіпець, нахіліць твар над тазам, прыкрыўшы ўсю галаву шырокім ручніком, і

так трымаць над парай 5—7 мінут. Вада павінна прадаўжаць кіпець.

Калі твар распарыцца, можна прыступіць да механічнага знішчэння вугроў. Абкруціць марляй, змочанай у перакісу вадарода, указальныя пальцы і з абодвух бакоў кожнага вугра націснуць скуру — такім чынам усе вугры будуць выціснуты, бо яны прадстаўляюць сабой тлушчавыя коркі, якія закупорваюць поры. Каб не заставалася слядоў, трэба выціскаць асцярожна і працерці поры, дзе былі вугры, ваткай, змочанай у перакісу вадарода.

М. ФЕДАРОўСКАЯ.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказы рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПАВА, К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

АТ 01519.

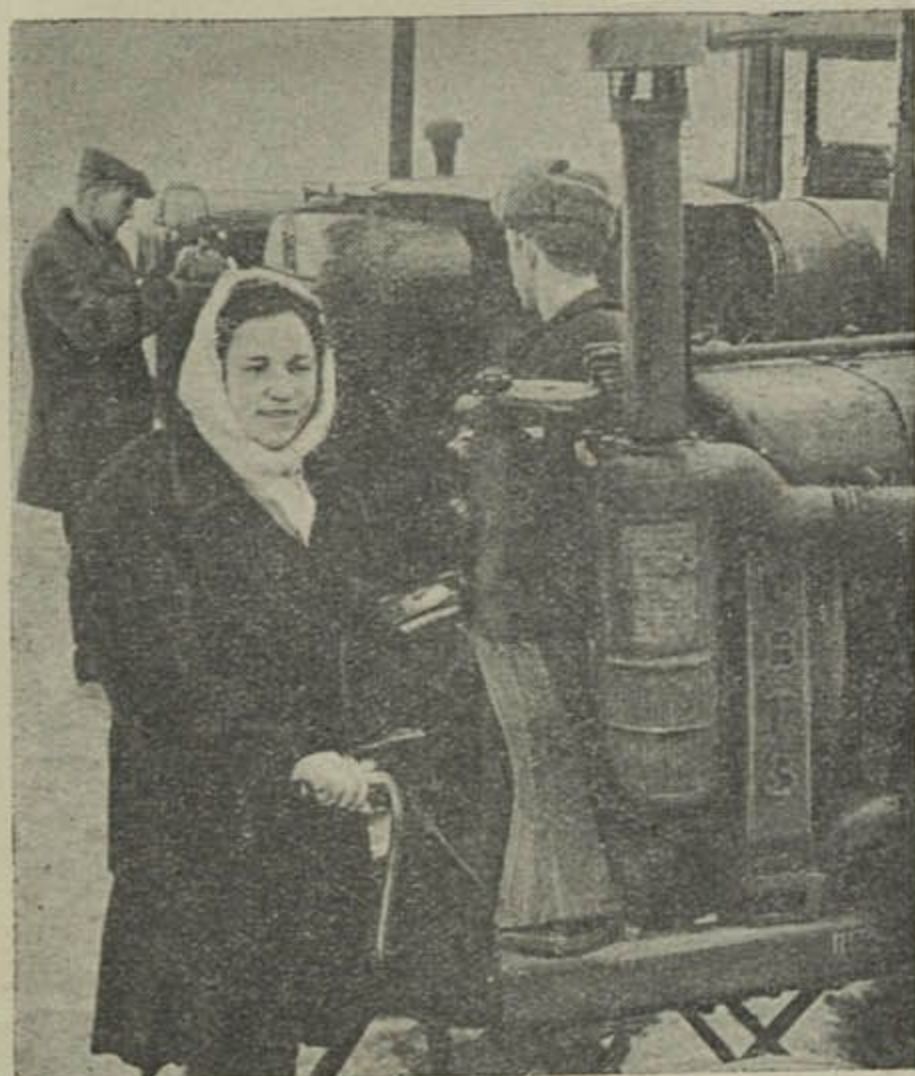
Журнал «Работница и крестьянка» на беларусском языке. Издание ЦК КП(б)Б.

Падпісана да друку 7/III 1950 г. Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна, 55. пакой 23. Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4.

Выдавецтва ЦК КП(б)Б. Тыраж 10.000. Мінск, друкарня імя Сталіна, Пушкіна, 55.

Зак. № 134.

ПА НАШАЙ РЭСПУБЛІЦЫ

Зверху ўніз (злева): Стаханайкі Мінскай абутковай фабрыкі імя Тэльмана (злева направа) Г. Каліта, С. Жылініна і В. Кавалёва, якія выконваюць план на 200%. Знатная трактарыстка Капыльскай МТС (Бабруйскай вобласць) Людміла Чэчко правярае свой трактар. Справа: Работніцы Трактарабуда Т. Рыбакова і Э. Верке — удзельніцы лыжнага агітпрабегу, прысвечанага выбарам у Вярхоўны Совет СССР. лепшая закройшчыца Лідскага абутковага камбіната Рома Канановіч выконвае дзённыя заданні на 140 проц. Філіял музычнай школы імя Л. П. Александройскай на Беларускім аўтазаводзе. Выкладчыца па класу раяля В. Н. Казеева са сваімі вучнямі — дзецьмі рабочых завода. Брыгада двухсотніц Мінскага станкабудаўнічага завода. Злева направа: С. Пепік, В. Венглінская, брыгадзір т. Каланіцкая, Л. Серыкава, С. Курэйчык.

Фото К. Якубовіча, М. Мінковіча, В. Лупейкі.

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІАТЭКА
БЕЛАРУСІ

Всё добротна

Ремизова

Цана нумара 1 руб. 50 коп.

На гэтага нумара дадаецца выкрайка.

Народная артыстка БССР лаўрэат Сталінскай прэміі А. В. Нікалава ў балете «Князь-возера» кампазітара В. Залатарова.

Фото Л. ПАПКОВІЧА.